

◆ SMO PREK DNA – VSAJ PRVEGA?

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

◆ DENARNO NADOMESTILO ZA BREZPOSELNOST V SLOVENIJI IN EU – ANALIZA IN OCENA

Tanja Česen

◆ STATISTIČNA PRILOGA

GOSPODARSKA GIBANJA

426

Ljubljana, junij 2010

UREDNIŠKI ODBOR:

Wilfried Altzinger, Wirtschaftsuniversität, Wien, Avstrija;

Jani Bekő, Univerza v Mariboru, Maribor;

Velimir Bole, EIPF, Ljubljana;

Enrico Colombatto, Università di Torino, Italija;

France Križanič, Ministrstvo za finance, Ljubljana;

Jože Mencinger, EIPF, Ljubljana – urednik;

Steve Pejovich, University of Texas, ZDA;

Franjo Štiblar, EIPF, Ljubljana;

GOSPODARSKA GIBANJA objavljajo rezultate raziskovanj EIPF o tekočih gospodarskih dogajanjih. Prva številka je izšla junija 1971, od novembra istega leta pa izhajajo redno vsak mesec (z eno dvojno številko v letu). Do novembra 1974 so objavljala rezultate raziskovanj EIPF za Jugoslavijo in so bila pisana v srbohrvaščini. Od novembra 1974 do oktobra 1991, ko so prenehala izhajati, so rezultate raziskovanj za Jugoslavijo objavljala PRIVREDNA KRETANJA JUGOSLAVIJE, GOSPODARSKA GIBANJA pa so se omejevala na Slovenijo. Publikacijo od 2009 sofinancira Javna agencija za knjigo RS.

Pogoji naročila: Naročilo začenja z dogovorno določenim mesecem, naslednja leta se samodejno podaljšuje, konča pa z decembrom tistega leta, v katerem je bilo pisno odpovedano.

© 2010 EIPF, Ekonomski institut d.o.o., Ljubljana, p.p.1722, Prešernova 21,

Tel: (01) 2521688, 2518776, 2518704; Fax: (01) 4256870;

Elektronska pošta: INFO@EIPF.SI,

Domača stran: WWW.EIPF.SI

ISSN številka: 0351-0360

Zaščita vključuje vsako reproduciranje, kopiranje, mikrofilmanje, ne glede na tehniko, celote in posameznih delov.

Tiskala tiskarna CICERO v 600 izvodih.

Oblikovanje in priprava za tisk, Rogač RMV, d.o.o.

KAZALO

SMO PREK DNA - VSAJ PRVEGA? 6

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

5

1. Pospešitev vseh komponent končnega trošenja, izvozno še naprej daleč v vodstvu	9
2. Pospešena rast blagovne menjave in primanjkljaja v aprilu	10
3. Splošno, a majhno izboljšanje gospodarske klime	11
4. Industrijska produkcija aprila manjša kot marca a za desetino večja kot aprila lani	12
5. Gradbeništvo še vedno navzdol, kopenski in zračni promet upadla, pomorski pa močno zrasel	13
6. Stanje na trgu dela se je nekoliko popravilo	14
7. Močan pospešek proizvajalčevih cen	15
8. Opazna pospešitev stroškov dela	17
9. Izboljšanje dolgoročne dinamike davčnega donosa	19
10. Normalizacija rasti stanovanjskih kreditov	20
11. Plačilnobilančni saldo se začenja poslabševati	21

DENARNO NADOMESTILO ZA BREZPOSELNOST V SLOVENIJI IN EU – ANALIZA IN OCENA 23

Tanja Česen

1. Evropska metodologija pomoči politike trga dela	25
2. Izdatki za politiko trga dela in za pomoči v EU	27
3. Kvantitativno poročilo pomoči politike trga dela – nadomestilo za brezposelnost	29
4. Kvalitativno poročilo pomoči politike trga dela – nadomestilo za brezposelnost	30
5. Nadomestilo za brezposelnost v Sloveniji - pravice	36
6. Nadomestilo za brezposelnost v Sloveniji – dejansko stanje	37
7. Priporočila	40
8. Zaključek in priporočila	42

STATISTIČNA PRILOGA 44

SMO PREK DNA - VSAJ PRVEGA?

6

Vse komponente domačega končnega povpraševanja so se marca okrepile, najbolj trošenje prebivalstva in investicije; dinamika impulznega trenda je pri obeh postala pozitivna. Medletna stopnja rasti trošenja prebivalstva se je od negativnih dvignila v pozitivne, pri investicijah pa se je medletna stopnja krčenja opazno zmanjšala. Izvozno povpraševanje ostaja daleč spredaj. Pričakovano trošenje prebivalstva za blago in pričakovano izvozno povpraševanje je v Sloveniji višje, pričakovano trošenje storitev pa enako kot v evro območju. Izvoz in uvoz vse hitreje naraščata. V aprilu se je, predvsem zaradi manj ugodne menjave z nečlanici EU, povečal trgovinski primanjkljaj. Gospodarska klima se je nekoliko popravila; na to je vplivalo splošno zvišanje zaupanja v praktično vseh sektorjih gospodarstva.

Industrijska produkcija je bila aprila manjša kot marca, a za desetino večja kot aprila lani. V EU27 je bila v primerjavi z marčno nekoliko večja, krepko pa se je povečala glede na lansko aprilsko. Med članicami, za katere so podatki, je industrijska produkcija v aprilu glede na mesec prej padla v devetih, zrasla pa v dvanajstih. Vrednost opravljenih gradbenih del v Sloveniji je bila aprila nižja kot marca in mnogo nižja kot aprila 2009. Rast števila turističnih prenočitev se je umirila, padci v transportnih panogah, razen v pomorskem transportu, pa so bili aprila presenetljivo veliki. Stanje na trgu dela se je nekoliko popravilo; število iskalcev zaposlitve se je umirilo, delodajalci so maja prijavi več prostih delovnih mest kot aprila. Povpraševanje po delavcih se je najbolj zmanjšalo v trgovini, predelovalnih dejavnostih, gostinstvu in zdravstvu, najbolj pa se je povečalo v izobraževanju in v raznovrstnih poslovnih dejavnostih.

Majsko povečanje cen na drobno je bilo manjše od sezonskega, rast harmoniziranega indeksa življenjskih stroškov nekoliko prehiteva rast v evro območju. Močno so poskočile cene producentov, pričakovana dinamika cen v predelovalni dejavnosti in v trgovini na drobno je maja že opazno presegla dolgoletno povprečje. Aprila so povprečne bruto plače padle, zmanjšala se je tudi visoka medletna rast. Stroški dela, ki so se v drugi polovici 2009 umirili bolj kot v evro območju in Nemčiji, so v prvem letošnjem četrtletju ponovno močno pospešili.

Javnofinančni prihodki so maja porasli, popravila se je tudi bolj dolgoročna dinamika, raven pa ostaja krizna. Opazna je izboljšava pri davku na dobiček; plačan davek je bil spet večji od vračil zaradi prenesenih izgub, tudi dohodnina se je povečala. Dvignili so se tudi prihodki od posrednih davkov, premik vplačil je povzročil zmanjšanje prihodkov od DDV. Skupni krediti privatnemu sektorju so aprila porasli, okrepila se je tudi bolj dolgoročna

dinamika; najhitreje so rasli stanovanjski krediti. Rast kreditov v Sloveniji ostaja močnejša, rast depozitov pa šibkejša kot v evro območju. Saldo na tekočem računu se začenja poslabševati. Finančni račun odraža nadaljevanje »reševanja« problemov, ki ga je pred leti prineslo hazardiranje z vrednostnimi papirji. Bruto zadolženost več kot 40 milijard evrov počasi raste, deset milijardna neto zadolženost pa stagnira.

* * * *

7

ARE WE OVER THE BOTTOM – AT LEAST THE FIRST ONE?

All components of domestic final demand strengthened in March, particularly private consumption and investments; the dynamics of impulse trend turned up, yearly rates of change of private consumption became positive, the shrinking of investments slowed down. Export demand has staved far ahead. Expected private consumption and exports of goods is higher than in the euro area, expected consumption of services equals expectations in the euro zone. Exports and imports grew fast, while the balance of trade worsened due to trade with the countries outside EU27. Economic climate in May and June improved a bit which was a result of general enhancement of business confidence.

Industrial production in April was smaller than in March, but ten percent larger than a year ago. In EU27, industrial production increased slightly from March to April, and considerably if compared to April last year. Among the EU27 member states for which the data exist, industrial production decreased in nine and grew in twelve. The value of construction works in April was lower than in March and considerably lower than a year ago. Growth of tourism calmed while the fall in most transportation branches, exception being maritime transportation, was in April surprising. The situation on the labor market improved slightly; number of jobseekers calmed, employers offered more new jobs in May than they did in April. The demand for labor decreased in retail trade, manufacturing, catering and health services but increased in education and in some business activities.

Retail sale prices in May increased slightly though their increase lagged behind seasonal. The growth of harmonized cost of living index in Slovenia is slightly higher than in the euro zone. Producers prices in manufacturing increased significantly, expected price dynamics in May in manufacturing and retail trade over-passed the long run average price dynamics. Average wage dropped in April; also yearly growth rate decreased. Labor costs, which had calmed in the second part of 2009 more than in euro zone and Germany, began to speed up in the first quarter of 2010.

8

Public revenues in May expanded, longer run dynamics improved as well, though at a rather low crisis level. There was a noticeable improvement of the profit and income tax revenues. In the former, paid taxes again became larger than repayments due to “loss carry over”. Revenues of income taxes increased, as well. So did the revenues of indirect taxes; timing of actual payments caused the drop of VAT revenues while excise tax revenues increased. The credits to the non-financial private sector increased in April, the longer run dynamics strengthened particularly that of credits to households for house purchases. The growth of credits in Slovenia is faster than in the euro zone, while the growth of deposits is slower. Current account balance began to worsen. The figures on the financial account show evidence of very slow “solutions” of the problems caused some years ago by gambling with shares and bonds. Gross foreign indebtedness amounting to 40 billion € has been slowly increasing, net foreign indebtedness of ten billions € stagnating.

AGREGATNO POVPRAŠEVANJE IN PRIČAKOVANJA

1. Pospešitev vseh komponent končnega trošenja, izvozno še naprej daleč v vodstvu

Domače trošenje je marca precej pospešilo. Poraslo je kar za 25 %. Ker je marec precej »daljši« od februarja, so opazna povečanja pričakovana, da pa ne gre le za sezono, kažejo tudi opazna izboljšanja bolj dolgoročne dinamike, ki ne vsebuje sezone (stopnja rasti impulznega trenda je postala pozitivna in preseгла vse vrednosti v zadnjem letu in pol).

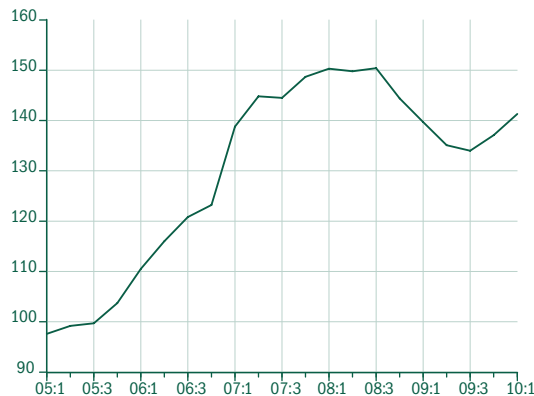
Marca so opazno porasle vse komponente končnega trošenja.

9

Najbolj je marca poraslo trošenje prebivalstva in investicije (za okoli četrtno). Pri tem se je tudi bolj dolgoročna dinamika pri obeh opazno povečala; dinamika impulznega trenda je tako postala marca pri obeh pozitivna. Istočasno pa se je medletna stopnja rasti pri prebivalstvu povečala, od negativnih vrednosti se je dvignila v pozitivne (povečala se je z -3.8 % na 2.8 %), medtem ko se je pri investicijah medletna stopnja krčenja opazno zmanjšala (z 20.9 % na 11 %).

Krepitev trošenja prebivalstva potrjuje tudi dogajanje na trgu (starih) stanovanj, kjer se je obseg transakcij po obratu v tretjem četrtletju lani, do prvega četrtletja letos skoraj že vrnil na predkrizno raven.

Transakcije na trgu starih stanovanj

Vir: SURS; lasti izračuni
Opomba: Povprečno število transakcij v 2005 je 100

Trošenje države se je marca tudi opazno povečalo (za 15 %), bolj dolgoročna dinamika se je prav tako popravila, tako da je medletna stopnja že dosegla slabih 5 %.

Podobno kot domače trošenje je marca pospešilo tudi izvozno povpraševanje, saj je izvoz marca presegel februarsko vrednost za 24 %. Tudi bolj dolgoročna dinamika izvoznega povpraševanja se je marca zelo močno povečala (medletna stopnja rasti je presegla 17 %!).

10

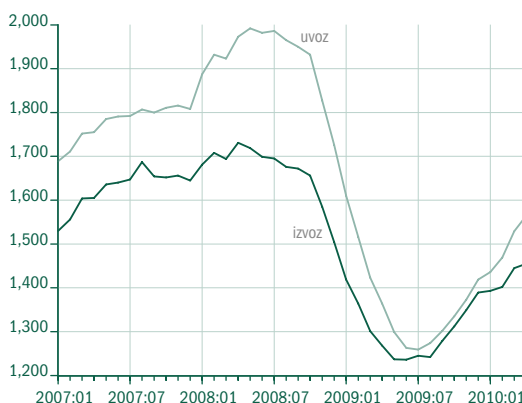
Pričakovano trošenje prebivalstva (in države) za blago se krepi in že dosega raven dolgoročnih povprečnih vrednosti (kot kažejo podatki trgovine na drobno). Isto potrjuje tudi pričakovana dinamika v predelovalni dejavnosti, kjer so pričakovanja že nad dolgoletnim povprečjem, še zlasti izvozna. Po drugi strani pa pričakovano trošenje storitev še naprej zaostaja za dolgoletnim povprečjem; število anketiranih, ki pričakuje povečanje trošenja storitev le za okoli 5 % presega število tistih, ki pričakujejo zmanjšanje trošenja.

Pričakovano trošenje prebivalstva za blago, in pričakovano izvozno povpraševanje je v Sloveniji višje kot v evro območju, pričakovano trošenje storitev pa enako kot v evro območju.

2. Pospešena rast blagovne menjave in primanjkljaja v aprilu

Izvoz in uvoz vse hitreje naraščata. V aprilu se je, predvsem zaradi manj ugodne menjave z nečlanici EU, povečal trgovinski primanjkljaj.

Trgovinska menjava
v mio. €, sezonsko prilagojena

V aprilu je skupni slovenski izvoz znašal 1451 milijonov € (kar 11.9 % več kot aprila lani), uvoz 1558 milijonov € (12.2 % več kot lani), kar da primanjkljaj 107 milijonov € oziroma 93.2 % pokritost uvoza z izvozom. V menjavi z EU je bila odprema blaga 1056 milijonov € (19.6 % več kot v enakem mesecu lani), prejem blaga 1221 milijonov € (14.5 % več), kar pomeni primanjkljaj 165 milijonov €. V menjavi z nečlanicami EU je bil aprilski izvoz samo 395 milijonov € (4.4 % manj kot aprila lani), uvoz 336 milijonov € (4.6 % več kot lani), kar pomeni presežek 59 milijonov €.

V prvih štirih mesecih skupaj je bil celotni izvoz 5637 milijonov € (8.5 % več kot v enakem obdobju lani), celoten uvoz 5948 milijonov € (7.3 % več), kar pomeni blagovni primanjkljaj 311 milijonov €. Pri tem je znašala odprema blaga v EU 4138 milijonov € (13.0 % več kot lani), prejem blaga iz EU 4661 milijonov € (9.6 % več kot lani), kar da primanjkljaj v višini 523 milijonov €. V menjavi z nečlanicami EU je bil izvoz 1499 milijonov € (2.2 % manj kot v enakem obdobju 2009), uvoz 1287 milijonov € (0.5 % manj kot pred letom dni), kar pomeni presežek 212 milijonov €.

3. Splošno, a majhno izboljšanje gospodarske klime

Gospodarska klima se je v preteklem mesecu na splošno nekoliko popravila. Po rezultatih ankete Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) kazalnik gospodarske klime še naprej zlagoma narašča, saj se je v maju 2010 zvišal za 3 odstotne točke glede na mesec prej, od maja lani pa je višji za 16 odstotnih točk; hkrati pa je njegova vrednost ostaja za 9 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Na zvišanje vrednosti kazalnika gospodarske klime je vplivalo splošno zvišanje zaupanja v praktično vseh sektorjih gospodarstva.

Zaupanje v predelovalnih dejavnostih je bilo v maju za 1 odstotno točko višje kot aprila, glede na maj lani je bila vrednost kazalnika višja za 26 odstotnih točk, glede na dolgoletno povprečje pa za 2 odstotni točki. Pričakovanja za naslednje tri mesece so večinoma ugodna. Med kazalniki pričakovanj se je v maju glede na april najbolj zvišala vrednost kazalnika pričakovano skupno povpraševanje, med kazalniki stanj pa se je v enaki primerjavi najbolj znižala vrednost kazalnika skupna naročila.

Optimizem se ohranja tudi v storitvenih dejavnostih, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v teh sektorjih v maju za 3 odstotne točke višja kot mesec prej, hkrati pa še naprej za 25 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja, v primerjavi z majem lanskega leta pa je bila njegova vrednost višja za 18 odstotnih točk. Slaba polovica podjetij v storitvenih dejavnostih je kot omejitev navedla nezadostno povpraševanje, tretjina podjetij pa finančne ovire. Omeniti velja tudi, da je med omejitvenimi kazalniki v storitvenih sektorjih v maju kazalnik pomanjkanje delovne sile dosegel najnižjo vrednost v celotnem opazovanem obdobju.

V maju se je zaupanje po večmesečnem predahu vrnilo v gradbeništvo, saj je vrednost kazalnika zaupanja v tem sektorju v primerjavi z aprilom višja za 5 odstotnih točk, v primerjavi z lanskim majem pa za 18 odstotnih točk, a hkrati za 25 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Pričakovanja za naslednje tri mesece so prav tako večinoma ugodna, razen vrednosti kazalnika pričakovano zaposlovanje. Glede na pretekli mesec sta se v maju najbolj zvišali vrednosti kazalnikov poslovno stanje ter pričakovana skupna naročila, glavna omejitvena dejavnika v gradbeništvo pa ostajata še naprej velika konkurenca v panogi in nezadostno povpraševanje.

12

Vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno je v maju ostala enaka kot mesec prej, glede na maj lani pa je bil kazalnik višji za 25 odstotnih točk. V maju je bil trgovskih podjetij, ki tarnajo nad povpraševanjem 45 odstoten, kar 44 odstotkov podjetij je kot omejitveni dejavnik navedlo konkurenco v panogi, za 41 odstotkov podjetij v trgovini na drobno pa so omejitve pomenili visoki stroški dela,

GOSPODARSKA AKTIVNOST IN ZAPOSLENOST

4. Industrijska produkcija aprila manjša kot marca a za desetino večja kot aprila lani

Industrijska produkcija se je ponovno zmanjšala. Po podatkih SURS-a je bila v aprilu za 3 % nižja kot marca, hkrati pa desetino večja kot v aprilu lani. Produkcija v prvih štirih mesecih letošnjega leta je bila za 2 % višja kot v enakem obdobju lanskega leta, impulzni trend pa kaže, da se je v aprilu mesecu industrijska produkcija povečevala po stopnji 0,18 %. Zaloge industrijskih produktov pri proizvajalcih so bile v aprilu 2010 za manj kot odstotek večje kot v mesecu prej, v primerjavi z lanskim aprilom so se zmanjšale za dobrih 14 %, prav tako pa je bila v prvih štirih mesecih letošnjega leta glede na enako obdobje lani za dobrih 15 % nižja tudi vrednost zalog industrijskih proizvodov.

Dejavnost rudarstva se je v aprilu zvišala za dobrih 5 % glede na marec, v primerjavi z aprilom 2009 se je rudarstvo povečalo za 12 %, impulzni trend pa kaže, da se je v aprilu rudarstvo zmanjševalo po stopnji -0,88 %. V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bila dejavnost rudarstva za 2,4 % nižja kot v enakem obdobju lanskega leta.

Aktivnost v predelovalnih dejavnostih se je aprila glede na mesec poprej znižala za 3 %, glede na april 2009 pa se je produkcija povečala za dobro devetino. Prav tako se je dejavnost v predelovalni industriji povečala v prvih štirih mesecih letošnjega leta glede na enako obdobje lani in sicer za skoraj 3 %. Podroben pogled glede na mesec poprej pokaže v aprilu 2010 na porast proizvodnje v sektorjih proizvodnja drugih vozil in plovil, proizvodnja pijač, proizvodnja kemikalij in kemičnih izdelkov ter proizvodnja nekovinskih mineralnih izdelkov. V vseh ostalih sektorjih predelovalne dejavnosti je proizvodnja upadla, od tega

ta več kot petino v sektorjih proizvodnja usnja, usnjenih in sorodnih izdelkov, popravila in montaža strojev in naprav ter proizvodnja koksa in naftnih derivatov

V aprilu se je aktivnost sektorja oskrba z elektriko, plinom in vodo glede na predhodni mesec skrčila za 2,4 %, glede na lanski april pa je bila produkcija tega sektorja manjša za 3,5 %.

Produkcija v aprilu v primerjavi s predhodnim mesecem je bila za 2,4 % višja v proizvodnji proizvodov za vmesno porabo, za 2 % nižja v proizvodnji proizvodov za investicije in za 0,4 % nižja v proizvodnji proizvodov za široko porabo.

13

Podatki Eurostata kažejo, da se je v aprilu glede na marec industrijska produkcija povečala za 0,5 % v EU27, na območju evra pa za 0,8 %. Glede na april lansko leto pa se je v letošnjem aprilu industrijska produkcija v EU27 povečala za 7,8 %, na območju evra pa za 9,5 %. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v aprilu glede na mesec poprej padla v devetih, zrasla pa v dvanajstih državah in sicer največ v Litvi (6,0 %) in Estoniji (2,4 %). Največji upad industrijske produkcije so zabeležili na Irskem (-10,9 %), na Portugalskem (-4,4 %) in v Grčiji (-3,8 %).

5. Gradbeništvo še vedno navzdol, kopenski in zračni promet upadla, pomorski pa močno zrasel

Po podatkih SURS-a je bila vrednost gradbenih del, opravljenih aprila za 2,2 % nižja od vrednosti gradbenih del, opravljenih marca. V primerjavi z aprilom lani se je zmanjšala za 14 %; tudi impulzni trend opravljenih gradbenih ur kaže navzdol in sicer -1,23 %.

Rast števila turističnih prenočitev se umirja. Marca jih je bilo za 3,6 % več kot v marcu 2009, vendar impulzni trend kaže, da se je skupno število prenočitev v tretjem mesecu zniževalo po mesečni stopnji -0,44 %. Kljub dejstvu, da se je v marcu število turističnih prenočitev tujih gostov glede na marec 2009 povečalo za 3,5 %, impulzni trend prenočitev tujih gostov v marcu kaže negativno rast po stopnji -1,34 %. Število prenočitev domačih gostov se je v marcu povečalo in sicer za dobre tri odstotke glede na enak mesec v lanskem letu.

Podatki o SURS-a o transportu za april 2010 kažejo, da je bilo v javnem cestnem prevozu prepeljanih za 8,6 % manj, v zračnem prevozu pa za več kot četrtnino manj potnikov kot v aprilu lani, število opravljenih potniških kilometrov je bilo v javnem cestnem prevozu za desetino, v zračnem prevozu pa za petino manjše. V cestnem mestnem prevozu je bilo aprila prepeljanih za 3,2 % manj potnikov kot v istem mesecu 2009. Potniški promet na letališčih se je, deloma tudi zaradi zaprtja ljubljanskega letališča, v aprilu glede na april 2009 zmanjšal za skoraj 53 %. V pomorskem prevozu je bilo v aprilu prepeljanega za slabih

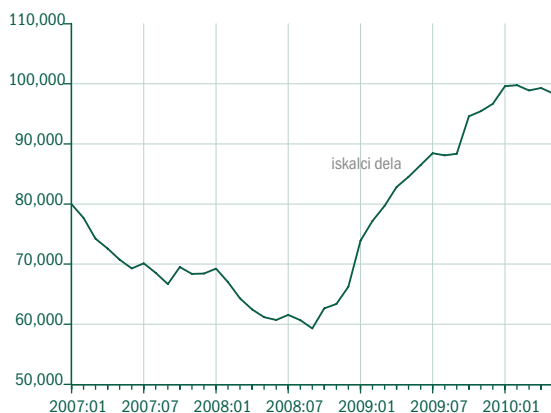
44 % več blaga in opravljenih za dobrih 48 % več tonskih kilometrov kot aprila lani. Glede na enak mesec lani je bilo v aprilu v register vpisanih dobrih 7 % manj prvič registriranih cestnih motornih vozil, med njimi za 3,3 % manj osebnih avtomobilov.

6. Stanje na trgu dela se je nekoliko popravilo

14

Število aktivnih prebivalcev se je v aprilu 2010 povečalo na 938566 oziroma za 2771 oseb glede na mesec prej, kar gre predvsem na račun povečanja števila kmetov, glede na lanski april pa se je število aktivnih prebivalcev zmanjšalo za 0,8 %. V mesecu aprilu je bilo v Sloveniji 839250 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na marec se je število delovno aktivnih povečalo za 2348 oseb ali 0,3 %, glede na april lanskega leta pa se je to število zmanjšalo za 2,8 %. Med zaposlenimi osebami jih je bilo v aprilu dobrih 91 % zaposlenih pri pravnih osebah, njihovo število pa se je od aprila lani zmanjšalo za 2,2 %. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na april 2009 zmanjšalo za 9,5 %. Med samozaposlenimi pa je bilo 59 % samostojnih podjetnikov posameznikov, katerih število se je v samem aprilu zmanjšalo za 293, od aprila lani pa povečalo za 3,5 %. Število kmetov se je aprila glede na marec povečalo za 2718 ali za dobrih deset odstotkov, glede na april lanskega leta pa se je zmanjšalo za 9,8 %.

Iskalci dela

Po podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji v maju registriranih 98401 brezposelnih oseb, kar je za 915 oseb oziroma 0,9 % manj kot v aprilu ter za 16,4 % več kot maja lanskega leta. V maju se je prijavilo največ brezposelnih oseb, slabi dve petini, zaradi izteka zaposlitev za določen čas, drugi najbolj pogost razlog izgube zaposlitve pa je stečaj podjetja in trajno presežni delavci. V maju se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 6787 brezposelnih oseb, kar je v primerjavi z aprilom upad za 4,7 %, v primerjavi z majem 2009 pa je bil priliv nižji za 20,4 %.

Seveda pa še vedno negotove gospodarske razmere vplivajo tudi na povpraševanje podjetij po delavcih. Tako so delodajalci v maju prijavili 13688 prostih delovnih mest, kar je drugo največje število v letošnjem letu. V primerjavi z aprilom je bilo prostih delovnih mest za 5,7 %, manj glede na maj lanskega leta pa za 1,3 %. Povpraševanje po delavcih se je v maju glede na april 2010 absolutno najbolj zmanjšalo v trgovini, v predelovalnih dejavnostih, v gostinstvu in v zdravstvu. Največji porast prijavljenih prostih delovnih mest pa so v enaki primerjavi zabeležili v izobraževanju in v sektoru raznovrstnih poslovnih dejavnosti.

Po podatkih Eurostata je bila aprila 2010 stopnja brezposelnosti na območju evra (EA16) 10,1 %, kar je za 0,1 odstotne točke več kot mesec poprej ter 0,9 odstotne točke več kot v aprilu 2009. V celotni evropski sedemindvajseterici (EU27) je bila stopnja brezposelnosti v aprilu letos 9,7 % in se je glede na enak mesec lani povečala za 1,0 odstotno točko. Po Eurostatovih ocenah je bilo v aprilu 2010 v EU27 23,3 milijona brezposelnih, od tega 15,9 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v aprilu 2010 najnižjo stopnjo brezposelnosti zabeležili na Nizozemskem (4,1 %) in v Avstriji (4,9), najvišjo pa v Latviji (22,5 %) in Španiji (19,7 %). Glede na isti mesec v letu 2009 se je v aprilu brezposelnost povišala v kar šestindvajsetih državah članicah, od tega največ v treh pribaltskih deželah, zmanjšala pa se je samo v Nemčiji.

Stopnja brezposelnosti se v ZDA ponovno povečuje, kjer je v aprilu 2010 znašala 9,9 %, kar je za 0,2 odstotne točke več kot mesec prej.

CENE IN PLAČE

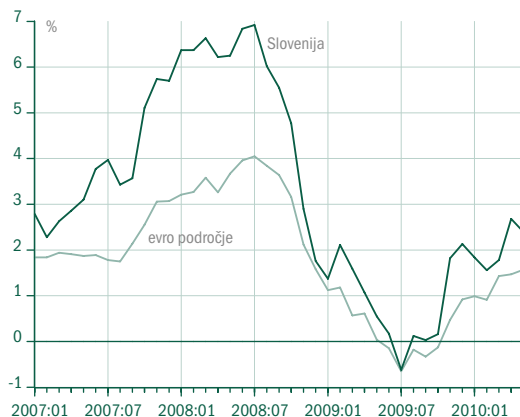
7. Močan pospešek proizvajalčevih cen

Cene so se maja povečale za 0.4 %. Skok je bil manjši od sezonskega, saj sta se zmanjšala oba indikatorja bolj dolgoročne dinamike (medletna stopnja je padla z 2.3 % v aprilu na 2.1 % v maju).

Cene so maja nadpovprečno porasle v skupinah rekreacije in kulture, obleke in obutve, hrane in brezalkoholnih pijač ter stanovanja in komunikacij. Največ so k tem podražitvam prinesle sezonske spremembe (porast cen počitnic v paketu, podražitev sadja) ter energentov. K skupnemu povečanju življenjskih stroškov so levji delež prispevali dražji naftni derivati in sadje (po 0.2 odstotne točke).

Cene so se znižale v dveh skupinah, v stanovanjski opreми in prevozihi. Cene stanovanjske opreme so navzdol potisnile predvsem pocenitve tekstilnih izdelkov za gospodinjstva (za 4.6 %). Skupne življenjske stroške so približno enako (po 0.1 točke) zmanjšale nižje cene stanovanjske opreme, pocenitve avtomobilov in pocenitve zelenjave.

Medletna rast harmoniziranega indeksa življenjskih stroškov

16

Porast cen življenjskih potrebščin merjen s harmoniziranim indeksom, ki je primerljiv v evro območju, je bil maja prav tako 0.4 %, medletna rast pa je bila nekaj višja kot pri osnovnem indeksu cen (2.4 %). Ena in druga je nekaj nad povprečjem evro območja, kjer je inflacija porasla maja za 0.1 %, cene pa so bile za 1.6 % nad ravniyo pred letom dni!

V evro območju so se v letu dni nadpovprečno podražili produkti skupine alkohola in tobaka, stanovanja in transporta, v Sloveniji je bilo povečanje precej večje od povprečja (tudi relativno glede na evro območje) v skupinah alkohola in tobaka ter stanovanja.

Ker je prispevek energentov k letošnji dinamiki inflacije v Sloveniji zelo velik, je bila osnovna inflacija (ki ne obsega energentov) v Sloveniji tudi maja še zelo skromna; medletna rast je bila le 0.3 %, kar je manj kot v celotnem evro območju.

Cene na trgu stanovanj (ki niso obsežene v košari življenjskih stroškov) se še naprej opazno krepijo! V prvem četrtletju 2010 glede na predhodno četrtletje (podatki o cenah rabljenih stanovanj so le četrtletni) so se cene rabljenih stanovanj v povprečju ponovno dvignile (za 3,1 %). Tako so cene stanovanj konec prvega četrtletja letos le še za približno 9 odstotnih točk nižje kot v tretjem četrtletju 2008, ko so na koncu stanovanjskega buma dosegle najvišjo raven doslej.

Skupne cene industrijskih proizvajalcev so se maja močno povečale, za 1.3 %, proizvodov za domači trg pa za 1.2 %. Zato se je po daljšem času opazno povečala tudi bolj dolgoročna dinamika proizvajalčevih cen, še zlasti za proizvode, ki gredo na tuje trge. Skupna medletna rast je tako dosegla 2.9 %, proizvodov za tuje trge pa celo 3.2 %. Izrazita majska pospešitev

proizvajalčevih cen je v veliki meri izvirala iz pospešitve rasti cen v surovinskih sektorjih, kjer se je medletna rast cen že povzpela na prek 5 %! Veliko povečanje bolj dolgoročne medletne rasti (za okoli 2 odstotni točki) je bilo, razen omenjene majske tekoče pospešitve teh cen, v opazni meri posledica tudi dogajanj v lanskem letu (znižanja osnove primerjave), saj je maja lani prišlo do opaznega padca proizvajalčevih cen (za 0.7 točke).

Opazna pospešitev proizvajalčevih cen in tudi poganjanje maloprodajnih cen komunalnih storitev in energentov se kaže že tudi v cenovnih pričakovanjih. Pričakovana dinamika cen v predelovalni dejavnosti je maja že opazno presegla dolgoletno povprečje, podobno velja tudi za pričakovane cene v trgovini na drobno. V obeh segmentih so cenovna pričakovanja presegla historične vrednosti v vseh letih po 1996, razen tistih v eksplozivnih 2007 in 2008!

17

Le pričakovane cene storitev ostajajo umirjene, maja so ponovno ostale pod dolgoročnim povprečjem!

Od konca aprila do začetka junija so svetovne cene surovin padle (v evrih) za 0.4 % in v dolarjih za 6.2 %. Tako je medletno povečanje še dodatno skopnelo, evrski indeks je le še za 18.9 %, dolarski pa za 1.5 % višji kot pred letom dni. V zadnjem mesecu sta se (v evrih) najbolj podražila zlato (za 9 %) in hrana (za slabih 4 %), najbolj pa so se pocenile kovine (za 1.8 %). V letu dni so se najbolj podražile (v evrih) cene neprehrambenih kmetijskih surovin (za 67 %), najmanj pa cene hrane, ki so bile na začetku junija le za 3.5 % (v evrih) višje kot pred letom dni!

8. Opazna pospešitev stroškov dela

Aprila so povprečne bruto plače padle za 1.1 %. Zmanjšala se je tudi visoka medletna rast plač, na katero je opozarjala predhodna številka GG (stopnja rasti je padla z 5.2 % v marcu na 4.2 %).

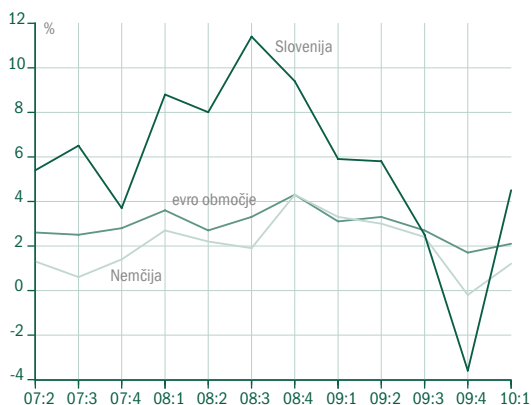
Dinamika plač se je med dejavnostmi močno razlikovala, predvsem pri tistih z zmanjšanjem plač. Aprila so tako v nekaterih dejavnostih povprečne bruto plače močno padle (prednjačila sta predelovalna dejavnost in informacijska tehnologija, kjer so se plače aprila zmanjšale za okoli 6 %), medtem ko so bila povečanja plač precej manjša, najbolj so plače porasle v gradbeništvu (za 2.7 %). Ravno obratno je bilo pri bolj dolgoročni dinamiki, kjer so se sektorji najbolj razlikovali po velikih povečanjih. Najbolj so se v letu dni (od aprila 2009 do aprila 2010) povečale plače v predelovalni dejavnosti (za 10.7 %) in gradbeništvu (za 7.4 %), medtem ko v nobenem gospodarskem sektorju povprečne plače niso porasle za manj kot 1.5 %.

V državi je bila tekoča rast povprečnih plač aprila 2 % (torej hitrejša kot v celotnem gospodarstvu), vendar je bolj dolgoročna (medletna) dinamika v sektorjih države še zaostajala

za gospodarskimi sektorji, saj je bila skupna medletna rast v sektorjih države celo negativna (povprečne plače v državi so bile aprila nižje kot pred letom dni!). Takšno zaostajanje bolj dolgoročne dinamike plač v državi je pri ožji državi in v šolstvu že nevtraliziral velik skok plač v 2008, ki ga je povzročil nov plačni zakon, saj je povečanje bruto plač v obdobju 2008/3-2010/3 v teh dejavnostih že malo manjše od povečanja povprečja vseh bruto plač. To ne velja za zdravstvo, kjer so v obdobju 2008/3-2010/3 povprečne bruto plače porasle za 19.2 %, medtem ko so povprečne bruto plače gospodarstva v tem obdobju porasle za 10.8 %.

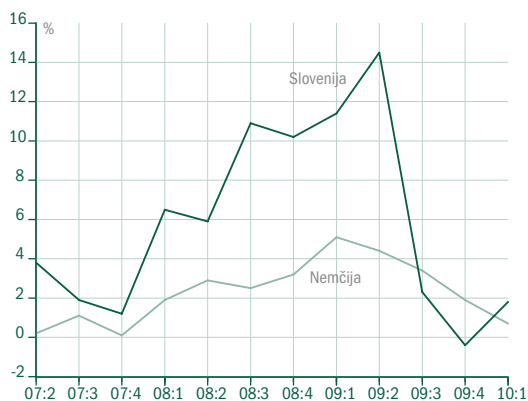
18

Stroški dela gospodarstva

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: medletne stopnje rasti

Stroški dela države

Vir: Eurostat; lastni izračuni
Opomba: medletne stopnje rasti

Pospešitev plač v marcu, za katero smo v prejšnji številki GG pokazali, da je bila verjetno posledica predvsem večjega števila ur dela, je vidna tudi v (medletni) dinamiki stroškov dela, ki je prikazana na sliki, skupaj z dinamiko stroškov dela v Nemčiji in v celotnem evro območju. Na dlani je, da so stroški dela po drugi polovici 2009, ko so se po bolj dolgoročni dinamiki umirili bolj kot v evro območju in Nemčiji, v prvem letošnjem četrtletju ponovno močno pospešili (kar so kazali tudi podatki o marčevskih plačah). Le slaba polovica pospešitve je bila posledica znižanja osnove primerjave. Slika stroškov dela države tudi potrjuje predhodni komentar nizke medletne dinamike plač v širši državi, saj kaže, da gre pri nizkih stopnjah rasti za umirjanje na opazno višji ravni doseženi v 2008! Ker bo postala dinamika tečajne konkurenčnosti (popravljen za cene oziroma stroške dela) eden od ključnih indikatorjev dolgoročne fiskalne solventnosti v evro območju, zahteva takšno poslabšanje dinamike stroškov dela pozorno spremljanje ekonomske politike.

FINANČNA GIBANJA

9. Izboljšanje dolgoročne dinamike davčnega donosa

Javnofinančni prihodki so maja porasli za 7 %. Tudi bolj dolgoročna dinamika se je popravila, medletna stopnja rasti se je povečala kar za 12 točk letne rasti, na 6.6 %. Navkljub opaznemu izboljšanju pa je bila raven celotnih javnofinančnih prihodkov maja še vedno za 8.8 % nižja kot pred dvema letoma, torej maja 2008!

Maj je bil prvi mesec po začetku krize, ko se je izboljšala bolj dolgoročna dinamika (medletna stopnja rasti) javnofinančnih prihodkov pri večini pomembnih (neposrednih in posrednih) davčnih oblik.

Neposredni davki in ostali prihodki so se po opaznem padcu v aprilu maja povečali za 19 %. Navkljub temu se je, zaradi aprilskega kolapsa, bolj dolgoročna dinamika popravila le do medletne rasti 1.1 %, impulzni trend pa je ostal negativen. Do opazne izboljšave je prišlo še zlasti v izdatnosti davka na dobiček in dohodnine. Maja ja bil plačan davek na dobiček že večji od vračil zaradi »prenesenih izgub« in je celotni donos zaostajal za donosom v maju lani »le še« za 25 milijonov evrov. Še prejšnji mesec je bil obseg vračil večji od plačanega davka na dobiček in je donos zaostajal za aprilom 2009 kar za 86 milijonov. Dohodnina se je tudi maja opazno povečala (za 9 %) in je bila za slabih 5 % višja kot pred letom! Skupni prispevki so se zmanjšali manj od sezonskega učinka (za 1.4 %), saj se je medletna rast tudi pri teh javnofinančnih prihodkih izboljšala. Tudi ostali javnofinančni prihodki so se maja povečali tako v primerjavi z aprilom kot bolj dolgoročno (glede na 2009/5).

Pri posrednih davčnih oblikah se je maja izdatnost sicer zmanjšala, vendar je zaradi praznikov premik v timingu vplačil v aprilu oziroma maju običajen. Praktično celoten premik vplačil se pozna le pri davku na dodano vrednost, kjer je bilo okoli 45 milijonov (14.8 %) manj vplačil kot aprila. Prihodki od trošarin so bili namreč maja večji od prihodkov v aprilu. Tudi vplačila davka na dodano vrednost od uvoženega blaga, pri katerih ne prihaja do premikov v timingu, kažejo, da je bila verjetna bolj dolgoročna dinamika rasti posrednih davkov maja okoli 10 % (povprečje dejanske stopnje rasti v aprilu in maju je bilo 12 %).

10. Normalizacija rasti stanovanjskih kreditov

Skupni krediti privatnemu sektorju (brez finančnih posrednikov) so aprila porasli za 0.5 % (za 147 milijonov). Tudi bolj dolgoročna dinamika se je okrepila.

Aprila so porasli tako krediti nefinančnim korporacijam (podjetjem) kakor tudi prebivalstvu. Razlika v povečanju je bila majhna, saj so krediti podjetjem porasli za 0.47 %, prebivalstvu pa za 0.54 %. Pri obeh segmentih je medletna stopnja rasti kreditov (malo) porasla (na 1.2 % oziroma 9.3 %). Zato se zdi, da obrat v rasti kreditov, ki se je zgodil 2010/1, postaja vse bolj trden.

Tudi aprila so daleč najhitreje naraščali stanovanjski krediti, pri katerih je medletna rast v zadnjih štirih mesecih pospešila z 15.6 % na skoraj 20 % letno. Aprila so tako stanovanjski krediti naraščali le še za 6 odstotnih točk na leto počasneje, kot v času največjega stanovanjskega buma (v 2007 in prvi polovici 2008)! Takšno dinamično kreditno napajanje stanovanjskega trga samo potrjuje podatke o naraščanju obsega transakcij na stanovanjskem trgu. Te so, kot rečeno, v prvem četrtletju letos že presegle 90 % obsega iz leta 2007.

Rast kreditov je v Sloveniji še naprej hitrejša kot v evro območju. Razlike so opazno velike pri obeh segmentih privatnega nefinančnega sektorja. Krediti podjetjem v celotnem evro območju še naprej padajo. Medletna stopnja je aprila dosegla -2.6 %; aprilaska medletna stopnja rasti kreditov podjetjem je bila potemtakem v Sloveniji za 3.8 odstotne točke višja kot v evro območju.

Skupni depoziti so aprila porasli za 0.3 %. Bolj dolgoročna dinamika (medletna stopnja rasti) se je prav tako povečala (na 3.8 %). Porasli so samo depoziti podjetij, medtem ko so depoziti prebivalstva praktično stagnirali (padli so za 4 milijone).

Depoziti v Sloveniji naraščajo malo počasneje kot v evro območju (medletna stopnja rasti v Sloveniji je bila aprila je 4.0 %, v evro območju pa 4.8 %). Razlog je počasnejše naraščanje depozitov podjetij v Sloveniji.

11. Plačilnobilančni saldo se začinja poslabševati

V aprilu je primanjkljaj tekoče bilance znašal 45.8 milijonov €, medtem ko je bil aprila lani presežek 12.0 milijonov €. Pri tem je bil blagovni primanjkljaj 65.2 milijonov € (aprila lani 65.0 milijonov €), storitveni presežek 90.7 milijonov € (100.9 milijonov €), primanjkljaj v dohodkih faktorjev -55.0 milijonov € (-57.2 milijonov €) in primanjkljaj v tekočih transferih -16.3 milijonov € (aprila lani presežek 33.3 milijonov €). Medletna razlika je torej nastala predvsem v transferih.

Plačilna bilanca
tokovi v mio €

21

	januar - april		april	
	2009	2010	2009	2010
I. Tekoči račun	-255,4	-139,6	12,0	-45,8
1. Blago	-214,4	-182,3	-65,0	-65,2
1.1. Izvoz blaga	5.246,1	5.680,5	1.306,0	1.461,8
1.2. Uvoz blaga	-5.460,5	-5.862,9	-1.370,9	-1.527,0
2. Storitve	336,6	320,4	100,9	90,7
2.1. Izvoz storitev	1.273,8	1.252,9	346,4	343,8
2.2. Uvoz storitev	-937,2	-932,5	-245,5	-253,2
3. Dohodki	-273,5	-222,9	-57,2	-55,0
3.1. Prejemki	322,2	304,6	77,5	76,9
3.2. Izdatki	-595,7	-527,6	-134,7	-131,9
4. Tekoči transferi	-104,1	-54,7	33,3	-16,3
4.1. V Slovenijo	230,8	312,2	111,6	48,7
4.2. V tujino	-334,9	-366,9	-78,4	-64,9
II. Kapitalski in finančni račun	-153,3	245,3	23,0	134,6
A. Kapitalski račun	-6,7	-35,2	-2,2	1,7
B. Finančni račun	-146,6	280,5	25,2	132,8
1. Neposredne naložbe	-185,6	-144,7	-46,2	16,4
2. Naložbe v vrednostne papirje	1.876,6	1.717,1	1.003,8	604,0
3. Finančni derivativi	-19,1	-18,0	4,2	-1,1
4. Ostale naložbe	-1.927,6	-1.367,4	-932,0	-518,5
4.1. Terjatve	558,5	283,6	-207,3	-27,5
4.2. Obveznosti	-2.486,1	-1.651,0	-724,6	-491,0
5. Mednarodne denarne rezerve	109,0	93,6	-4,7	32,1
III. Neto napake in izpustitve	408,7	-105,7	-35,0	-88,8

V letošnjih štirih mesecih skupaj je primanjkljaj tekočega računa znašal 139.6 milijonov €, v enakem obdobju lani pa 255.4 milijonov €. Pri tem je bil blagovni primanjkljaj udeležen

s 182.3 milijoni € (v štirih mesecih lani 214.4 milijone €), storitveni presežek 320.4 milijone € (336.6 milijonov €), primanjkljaj pri faktorskih dohodkih -222.9 milijonov € (-273.5 milijonov €), in neto odliv transferov -336.9 milijonov € (-334.9 milijonov €). Glavnino zmanjšanja primanjkljaja so torej prinesli manjši odlivi na kapitalnem delu računa dohodkov.

22

Kapitalski in finančni račun po letošnjih štirih mesecih kažeta neto povečanje zadolžitev v višini 245.3 milijonov € (v enakem obdobju lani se je zadolžitev zmanjšala za 153.3 milijonov €). Na kapitalnem delu računu so bili močnejši neto kapitalski odlivi, ki so znašali 34.9 milijonov €, lani pa le 4.8 milijonov €. Priliv na finančnem računu (povečanje zadolžitve oziroma zmanjšanje terjatev) je bil prve štiri mesece 280.5 milijonov €, lani odliv 146.6 milijonov €. Pri tem je bil odliv neposrednih naložb v tujino 144.7 milijonov € (lani 185.6 milijonov €), tujih naložb v vrednostne papirje je bilo za 1717.1 milijonov € (lani 1876.6 milijonov €), odliv po finančnih derivativih -18.0 milijonov € (-19.1 milijonov €), ostale naložbe pa se odlile v višini -1367.4 milijonov € (v štirih mesecih lani -1927.6 milijonov €). Očitno je, da se nadaljuje »reševanje« problemov, ki ga je pred leti prineslo hazardiranje z vrednostnimi papirji; gre za odplačevanje posojil z zadolževanjem prek vrednostnih papirjev. Mednarodne rezerve pri Banki Slovenije so se v štirih mesecih zmanjšale za 93.6 milijonov € (v enakem obdobju lani za 109.0 milijonov €).

Po podatkih majskega Biltena Banke Slovenije je skupni bruto zunanji dolg konec marca znašal 40688 milijonov €, kar je 199 milijonov € več kot konec februarja 2010. Pri tem je javni in javno garantiran dolg 15256 milijonov € (178 milijonov € več kot v februarju 2010), ne-garantiran zasebni dolg pa 25432 milijonov € (22 milijonov € več kot v februarju 2010). Neto dolg je konec marca znašal 10647 milijonov €, kar je le milijon € manj kot mesec prej. Skupne rezerve Banke Slovenije so bile konec marca 723.1 milijonov €, konec aprila pa 705.6 milijonov €. V slednjih je bilo deviznih rezerv za 342.0 milijonov €, imetij SDR pri MMS za 225.3 milijonov €, rezervne pozicije pri MMS za 47.8 milijonov €, zlata pa v vrednosti 90.5 milijonov €.

DENARNO NADOMESTILO ZA BREZPOSELNOST V SLOVENIJI IN EU – ANALIZA IN OCENA

Tanja Česen

23

Povzetek

Nadomestilo za brezposelnost je denarno nadomestilo izgube dohodka brezposelnim osebam, ki ga plača država, javna institucija za zaposlovanje ali sindikalne organizacije (Ghentov sistem). Temelji na obveznem in/ali prostovoljnem zavarovanju zaposlenih za brezposelnost. Zneski nadomestila med državami se razlikujejo in se gibljejo od minimalnih življenjskih stroškov do delnega ali polnega nadomestila izgube plače. Nadomestila za brezposelnost prejmejo registrirano brezposelne osebe, ki želijo delati, so sposobne delati in delo aktivno iščejo. Aktivno iskanje dela je pogoj za status brezposelnosti, zato sodijo med aktivno prebivalstvo. Brezposelne osebe, ki želijo delati, vendar dela aktivno ne iščejo, so 'delovna rezerva' in sodijo med neaktivne osebe, le-te pa v okviru socialne politike lahko prejemajo le socialno pomoč. Nadomestilo za brezposelnost je pomemben instrument pomoči politike trga dela – dohodkov izven dela, ki predstavlja varnost v konceptu fleksibilne varnosti. V strukturi izdatkov politike trga dela ima 35 % delež v povprečju EU-28 oziroma 58 % delež v Sloveniji. Glede na višino izdatkov politike trga dela so nadomestila najpomembnejša aktivnost politike trga dela, večja od vseh aktivnih ukrepov politike trga dela skupaj. V obdobju gospodarske krize in ob uvedbi večje fleksibilnosti je pomembno poskrbeti za varnost zaposlenih, zato je potrebno olajšati dostopnost, podaljšati prejemanje nadomestila za brezposelnost in povišati nadomestilo izgube dohodka. Poleg tega bi bilo potrebno uvesti druge oblike pomoči, in sicer: pomoč za brezposelnost, predčasno upokojevanje in nadomestilo plač presežnim delavcem in zaposlenim v insolventnih podjetjih.

Summary

Unemployment benefit is financial compensation of loss of income for unemployed, paid by the state, public institution or trade unions (Ghent system), which is based on obligatory or voluntary insurance for unemployment. Amounts of unemployment benefit vary among the countries and range from the minimal living costs to partial or full compensation of the loss of income. Unemployment benefits receive unemployed persons, who wish to work, are capable for working and are actively seeking work. Actively seeking work is precondition for the status of unemployed, for this reason they are active population. Those unemployed who wish to work but do not actively search for work are labour reserve and non active population, who receive social assistance within the social policy. Unemployment benefit is important instrument of the labour market policy supports – out of work income, which represent security in the concept of flexicurity. Benefits account for 35 % in the labour market policy expenditures in the EU-28 and 58 % in Slovenia. According to the amount of expenditures unemployment benefit is the most important activity of labour market policy, larger than all the measures. It is important to take care for the security of employed in the period of economic crisis and implementation of more flexibility, therefore it is important to ease accessibility, prolong period of unemployment benefit and increase the amount of loss of income compensation. Beside that it is necessary to implement other forms of supports: unemployment assistance, early retirement and compensation of not paid wages of redundant workers and employed in the insolvent enterprises.

1. Evropska metodologija pomoči politike trga dela

Politika trga dela po osnovni definiciji vključuje vse intervencije na trgu dela s ciljem doseči njegovo učinkovito delovanje ter odpraviti neravnovesja. V primerjavi s politiko zaposlovanja predstavlja ožji koncept, značilno se razlikuje po ciljnih skupinah, ki jim je namenjena. Vse intervencije so namenjene v korist ciljnim skupinam tudi v primerih, ko sredstva prejmejo izvajalci storitve. Intervencije so financirane iz sredstev državnega in občinskih proračunov ter strukturnih skladov EU.

Vrste intervencij evropske politike trga dela (LMP Labour Market Policy)¹ so:

- storitve – '*services*' (kategorija 1): storitve, pomoč pri iskanju zaposlitve, priprave na delo, ukrepi – '*measures*' (kategorije 2-7): izobraževanje, spodbude, ustvarjanje zaposlitev, samozaposlitev,
- pomoči – '*supports*' (kategoriji 8-9): nadomestilo za brezposelnost, pomoči, zgodnje upokojevanje.

25

Ciljne skupine vseh intervencij politike trga dela so: 1) brezposelni, 2) presežni delavci in 3) neaktivne osebe, ki dela iz različnih razlogov (šolanje, družina, bolezen) ne iščejo, vendar želijo delati (delovna rezerva). Pomoči so intervencije v obliki finančne podpore navedenim ciljnim skupinam. V okvir pomoči sodijo dohodki izven dela - podpore in pomoči ter zgodnje upokojevanje. Evropska klasifikacija pomoči politike trga dela (kategoriji 8 in 9) vključuje:

8. Dohodki izven dela – podpore in pomoči

Nadomestilo za brezposelnost – zavarovanje in pomoč

Delno nadomestilo za brezposelnost

Delno nadomestilo za brezposelnost – krajši delovnik

Nadomestilo za presežne delavce

Nadomestilo za stečaj

9. Zgodnje upokojevanje

Pogojno: polno in delno

Brezpogojno: polno in delno

Dohodki izven dela (LMP kategorija 8) vključujejo denarne pomoči za nadomestilo izgube plače osebam, ki so sposobne delati in delo aktivno iščejo, vendar ne najdejo primerne dela, so začasno brezposelne (sezonsko delo) ali so izgubile delo zaradi prestrukturiranja ali stečaja podjetja, vključno z osebami, ki še niso bile zaposlene.

¹ Labour market policy database methodology, Revision of June 2006, European Commission, Eurostat. Več o politiki trga dela: Česen T., Analiza in merjenje učinkovitosti politike trga dela, Gospodarska gibanja EIPF, št. 404, junij-julij 2008; in o pomočeh politike trga dela: Česen T., Pomoči politike trga dela, Gospodarska gibanja EIPF, št. 413, april 2009.

Dohodki izven dela oz. pomoči in podpore v okviru dohodkov izven dela vključujejo:

- Nadomestilo za brezposelnost na osnovi sheme zavarovanja zaposlenih (kat 8.1.1),
- Pomoč brezposelnim izven sheme zavarovanja (kat. 8.1.2) za osebe, ki še niso bile zaposlene ali po poteku pravice do nadomestila,
- Delno nadomestilo za brezposelnost (kat. 8.2) za osebe, ki so izgubile zaposlitev za določen čas ali delajo s skrajšanim delovnikom (poslovna recesija, okvare opreme, nezgode) in se nadaljuje delovno razmerje pri delodajalcu,
- Delno nadomestilo za brezposelnost (kat. 8.3) za osebe, ki imajo zaposlitev s krajšim delovnikom in želijo delati ter iščejo zaposlitev za poln delovnik,
- Nadomestilo za presežne delavce (kat. 8.4) je denarno plačilo iz javnih sredstev odpuščenim osebam, ki so izgubile zaposlitev v podjetju zaradi prenehanja poslovanja ali zmanjšanja obsega poslovanja,
- Nadomestilo ob stečaju (kat. 8.5) je denarno plačilo iz javnih sredstev kot nadomestilo neizplačanih plač zaradi stečaja / insolventnosti podjetja.

Zgodnje upokojevanje (LMP kategorija 9) je pomoč brezposelnim, presežnim delavcem ali neaktivnim starejšim osebam (55-64 let), ki imajo zelo malo ali nobene možnosti za zaposlitev. Ukrep države izvajajo v obdobju gospodarske krize, ko število presežnih delavcev izredno poraste. Pomoči so namenjene le za čas do polne upokojitve in vključuje:

- Pogojno zgodnje upokojevanje delavcev v primerih, ko se delodajalec zaveže, da bo namesto starejšega delavca zaposlil drugo osebo iz ciljnih skupin; polno zgodnje upokojevanje je v primerih, kje starejši delavec popolnoma preneha z delom, delno pa v primerih, kjer starejši delavec še dela s krajšim delovnikom,
- Nepogojno zgodnje upokojevanje starejših delavcev v primerih, ko delodajalec ne prevzame obveznosti, da bo zaposlil drugo osebo iz ciljnih skupin; polno nepogojno zgodnje upokojevanje je v primerih, ko starejši delavec popolnoma preneha z delom in postane neaktiven na trgu dela, delno pa v primeru, ko ostane zaposlen s krajšim delovnikom.

Praviloma so prejemniki nadomestila, brezposelne in druge osebe, vključeni v aktivnosti naprednih storitev (LMP kategorija 1) in ohranijo status brezposelne osebe, medtem ko so tisti, ki so vključeni v ukrepe politike trga dela (LMP kat. 2-7), izbrisani iz registra brezposelnih oseb in zato tudi izgubijo pravico do prejemanja nadomestila.

Nadomestilo za brezposelnost v evropski politiki trga dela

Nadomestilo za brezposelnost (kat 8.1.1) je nadomestilo izgube dohodka zaradi izgube zaposlitve osebam, ki so sposobne in pripravljene delati ter aktivno iščejo delo, toda dela ne najdejo. V okviru nadomestila za brezposelnost sta dve vrsti dohodka izven dela: nadomestilo na osnovi zavarovalne sheme in pomoči za brezposelnost. Značilnost osnovnega nadomestila je shema zavarovanja za brezposelnost (*unemployment insurance*), praviloma so plačila časovno omejena in pogojena z aktivnim iskanjem zaposlitve.

Brezposelne osebe, udeleženci ukrepov politike trga dela, lahko prejemajo nadomestilo za brezposelnost namesto pomoči za izobraževanje, nadomestila plače ipd. Vpliv udeležbe v ukrepu na status brezposelne osebe in glede na obdobje aktivacije je različen, lahko je: i) prekinjen, ii) miruje, iii) se nadaljuje, ali iv) miruje in se nato nadaljuje. V Sloveniji je brezposelni udeleženec v času trajanja ukrepa izpisan iz registra brezposelnih (i) in če po zaključku ukrepa ne najde zaposlitve, se lahko na novo vpiše v register brezposelnih. Upošteva se kot na novo brezposelna oseba, pri tem se izgubi informacija o brezposelnosti.

Pomoč za brezposelnost (kat 8.1.2) je denarno nadomestilo za tiste brezposelne, ki ne izpolnjujejo pogoja zavarovanja za brezposelnost (prvi iskalci zaposlitve, zaposleni krajši čas) ali jim je potekla pravica do nadomestila. V Sloveniji je bila pomoč ukinjena leta 2006.

27

2. Izdatki za politiko trga dela in za pomoči v EU

Celotni izdatki za politiko trga dela² merijo 1,9 % Bruto domačega proizvoda v Evropski uniji in 2 % BDP v razvitih evropskih državah EU-15 po podatkih Eurostata³ v letu 2006. Med izdatki je bilo v EU namenjenih 62,2 % za pomoči, 26,6 % za ukrepe in 11,2 % za storitve politike trga dela; v Sloveniji pa 58,8 % za pomoči, 26,9 % za ukrepe in 14,3 % za storitve.

Višina in raven izdatkov politike trga dela se med evropskimi državami razlikujeta. Nominalno najvišji izdatki za politiko trga dela so v Nemčiji (70 milijonov Evrov) in Franciji (41 mio. evrov). Relativno najvišji izdatki za politiko trga dela – merjeno z deležem izdatkov v BDP – so na Danskem 4,1 %, v Nemčiji in Belgiji 3 %, sledijo Nizozemska, Finska Francija in Švedska.

Slovenija je leta 2006 potrošila za politiko trga dela 202 mio Evrov sredstev državnega proračuna in sredstev Evropskega socialnega sklada ali 0,66 % BDP, kar jo uvršča na spodnji del na lestvice. V primerjavi s povprečjem EU je Slovenija za politiko trga dela potrošila trikrat manj. Najnižje izdatke za politiko trga dela imajo nove države članice EU, in sicer je najnižje Estonija z 0,15 % BDP, nato Latvija, Romunija, itd.

Pomoči politike trga dela so nadomestila za brezposelnost in zgodnje upokojevanje (LMP kategoriji 8 in 9) in predstavljajo povprečno 62 % vseh izdatkov. Pregled po državah prikazuje velike razlike, pomoči so najpomembnejše v Nemčiji (70 %), nato v Španiji, Avstriji, Portugalski in Finski (66 %), Slovenija je z 59 % blizu Franciji (60 %) in Italiji (62 %). Najnižji delež pomoči imata Švedska (42 %), kjer so najpomembnejši ukrepi, in Velika Britanija (31 %), kjer so najpomembnejše storitve politike trga dela - aktivacija.

² Eurostat, Statistics in Focus, Population and social conditions, 94/2008.

³ Vir podatkov za Slovenijo: Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve, Informacijski sistem indikatorjev trga dela LMIS - Modul LMP Politika trga dela. Projekt LMIS je prejel nagrado SAS Intelligence award za javni sektor, avtorica članka je vodja projekta. Projekt LMIS je od avgusta 2008 dalje blokiran, zato ni na razpolago novejših podatkov za Slovenijo.

Indikator izdatki za pomoči politike trga dela v BDP prikazuje najvišjo vrednost 2,5 % na Danskem, kjer je nastala ideja o fleksibilni varnosti na trgu dela, sledi Nemčija z 2,1 %, nad povprečjem so še Belgija Finska, Nizozemska, Španija, Francija, Avstrija.

V okviru pomoči je v EU v strukturi izdatkov največ 57 % namenjenih različnim oblikam nadomestila za brezposelnost (LMP Kategorija 8), 4,4 % pa pomoči zgodnjemu upokojevanju (LMP kategorija 9). Zgodnje upokojevanje je najvišje na Poljskem (39 %) in Slovaški (33 %), ter Finskem (16 %), Belgiji (14 %) in Avstriji (12 %).

Slovenija je leta 2006 potrošila za pomoči 118 mio Evrov oziroma 0,39 % BDP sredstev državnega proračuna, in sicer za nadomestila za brezposelnost in za pomoči brezposelnim, medtem ko se pomoči presežnim delavcem in delavcem ob stečaju podjetja ter zgodnje upokojevanje niso izvajale.

Slovenija je potrošila za pomoči politike trga dela, ki predstavljajo le nadomestilo za brezposelnost, povprečno na prejemnika trikrat manj kot v povprečju države EU in se v grafikonu nahaja na spodnjem delu lestvice med državami novimi članicami EU.

Indikatorji so poleg izdatkov za pomoči v BDP še izdatki na udeleženca in povprečni izdatki na osebo, ki želi delati. Pri podatku o izdatkih na udeleženca je potrebno upoštevati, da prikazuje celoten letni znesek, upoštevati je potrebno še povprečen čas prejemanja pomoči. Nadomestilo za brezposelnost je povprečno letno (*stock*) prejemale 22.756 oseb⁴, povprečno trajanje prejemanja je bilo 165 dni, in sicer 80 dni so prejemale brezposelni mlajši od 25 let, 155 dni v starosti 25-55 let in 240 dni starejši od 55 let. Pomoč za brezposelne⁵ je prejemale 7.771 oseb, povprečno trajanje prejemanja je bilo 240 dni.

Med osebe, ki želijo delati, vključujemo poleg brezposelnih oseb še tiste neaktivne osebe, ki želijo delati, toda iz različnih razlogov dela ne iščejo. Indikator »Delovna rezerva« (*Labour reserve*)⁶ je eden izmed evropskih analitičnih indikatorjev politike zaposlovanja. V Sloveniji je bilo leta 2006 povprečno 61 tisoč brezposelnih in 80 tisoč neaktivnih, ki so želeli delati, skupno 141 tisoč oseb brez dela in so želeli delati. Stopnja brezposelnosti je bila 6 %, stopnja delovne rezerve 7,2 %; skupno je torej 13,2 % aktivnih oseb (aktivno prebivalstvo in delovna rezerva) želelo delati, vendar ni imelo dela; to je realna brezposelnost.

Med registrirano brezposelnimi v evropskih državah EU-24 jih povprečno 34 % prejema nadomestilo za brezposelnost. Relativno največ je prejemnikov nadomestila med brezposelnimi v Veliki Britaniji 100 %, najmanj na Poljskem 14 %. V Sloveniji je prejemale po podatkih Eurostat nadomestilo za brezposelnost 23 % brezposelnih ali 38 % manj od povprečja EU. Po najnovejših podatkih ZRSZ je februarja 2010 delež porasel na 31,8 %, ker se je ob 50 % rasti brezposelnosti število odpuščenih - prejemnikov nadomestil v obdobju krize podvojilo.

4 Vir: mikro podatki Zavoda RS za zaposlovanje, preračun MDDSZ LMIS modul LMP.

5 Pomoč za brezposelnost je bila s spremembo zakona o zaposlovanju ukinjena julija 2006.

6 Vir: mikro podatki SURS Anketa o delovni sili, preračun MDDSZ LMIS - Modul Indikatorji.

Izdatki za nadomestila imajo 35 % delež v strukturi vseh izdatkov politike trga dela v povprečju držav EU-28, med državami se razlikujejo od 8 % na Malti do 64 % v Latviji. V Sloveniji imajo nadomestila nadpovprečen 58 % delež v celotnih izdatki za politiko trga dela. Drugi indikator za analizo nadomestil so povprečni izdatki na prejemnika, ki znašajo 10 tisoč € in se gibljejo v razponu od 513 € na Malti do 26 tisoč € v Luksemburgu. V Sloveniji je letni bruto izdatek za nadomestila povprečno na prejemnika 6 tisoč € (500 € mesečno) ali 40 % nižji od evropskega povprečja ter 54 % nižji v primerjavi z Avstrijo. V primerjavi z Dansko, ki jo pogosto navajajo kot vzorno državo z modelom fleksibilne varnosti, znaša povprečno slovensko nadomestilo 27,7 % povprečnega nadomestila na Danskem. V raziskavi ETUI je Slovenija uvrščena med države z nizko ravniyo izdatkov za nadomestila za brezposelnost⁷. Najvišja raven nadomestil za brezposelnost je na Danskem, Belgiji, Nizozemski in Švedski.

3. Kvantitativno poročilo pomoči politike trga dela – nadomestilo za brezposelnost

Udeležence aktivnosti je potrebno po enotnih evropskih standardih politike trga dela spremljati bolj podrobno. Pomembno je spremljati povprečno letno število prejemnikov ter povprečen čas prejemanja nadomestila. Podatke o udeležencih – prejemnikih nadomestila prikazujejo naslednje spremenljivke: povprečno letno število udeležencev (glede na čas trajanja) ter tokove: prilive (*inflow*) in odlive (*outflow*). Podatek o povprečnem letnem številu udeležencev (*stock type data*) je preračunan glede na povprečno trajanje udeležbe; npr. povprečno letno število udeležencev 10 je 120 udeležencev v ukrepu, ki traja 1 mesec, ali 10 udeležencev v ukrepu, ki traja 12 mesecev, ipd.

V stolpcih enotne sheme so vsi podatki o udeležencih podrobneje prikazani: i) po spolu: skupaj, moški, ženske; ii) starosti: skupaj, do 25 let, 25-54 let in nad 55 let; ter iii) po trajanju brezposelnosti: skupaj, do 6 mesecev, od 6 do 12 mesecev in nad 12 mesecev.

Prilivi (*inflow*) podatki pa so podrobneje prikazani glede na predhodni status udeležencev na trgu dela: zaposleni, iskalci dela, brezposelni, neaktivni. Odlivi (*outflow*) podatki pa so prikazani glede na status po zaključku aktivnosti: zaposleni, subvencionirana zaposlitev, drug ukrep, brezposelnost, neaktivnost. Podatek o izhodih udeležencev prikazujejo učinkovitost aktivnosti, izhod v zaposlitev po zaključku je uspeh, medtem ko je subvencionirana zaposlitev še vedno udeležba v ukrepu.

Spremljanje destinacije udeležencev po zaključku aktivnosti omogoča spremljanje izvajanja aktivnosti, prehod med statusi, podrobno analizo in merjenje učinkovitosti. Večinoma evropske države terminsko spremljajo izhod udeležencev: takoj po zaključku ukrepa (30 dni), 3 mesece, 6 mesecev in 12 mesecev po zaključku aktivnosti. Spremljanje destinacije udeležencev je bilo v LMIS razvito leta 2008, in sicer 30 dni, 3, 6, 9 in 12 mesecev po

7 Unemployment benefit systems in Europe and North America: reforms and crisis, 2010, ETUI Bruselj.

zaključku. S tem je bilo omogočeno meriti učinkovitost aktivnosti politike trga dela in uspešnost Zavoda RS za zaposlovanje.

Smiselno je na podoben način – po enotni shemi spremljati tudi prejemnike nadomestila za brezposelnost, kjer bi bilo potrebno podrobneje opazovati čas prejetanja in višino zneskov. V tem primeru bi bilo potrebno spremljati izhode udeležencev v zaposlitev ter učinkovitost naprednih storitev – aktivacije (kat. 1) in vključitev v ukrepe (kat. 2-7).

Povprečen podatek o prejemnikih nadomestila in drugih aktivnosti politike trga dela je pomemben, ker prikazuje realno stanje. Evropski standard namreč preprečuje napihovanje podatkov s številnimi udeleženci v kratkotrajnih aktivnostih⁸, preprečuje tudi dvojno štetje udeležencev, če se aktivnost izvaja v dveh koledarskih letih. Pomembno je analizirati realne podatke o udeležencih v primerjavi z izdatki, za merjenje učinkovitosti aktivnosti in dela javne institucije za zaposlovanje.

Informacijski sistem trga dela LMIS je v okviru modula LMP v celoti implementiral evropsko politiko trga dela, vendar je bil razvoj projekta na MDDSZ ustavljen, ker je od avgusta 2008 blokiran. S tem je na MDDSZ onemogočeno spremljanje izvajanja in merjenje učinkovitosti politike trga dela. Potrebno je poudariti, da ZRSZ prikazuje le skupno število prejemnikov nadomestil in udeležencev aktivnosti politike trga dela ter s tem onemogoča spremljanje izvajanja politike trga dela in merjenje učinkovitosti ter s tem uspešnosti njihovega dela.

4. Kvalitativno poročilo pomoči politike trga dela⁹ – nadomestilo za brezposelnost

Namen pomoči politike trga dela je zaščititi presežne delavce in neprostovoljno brezposelne, ki aktivno iščejo delo, ter jim nadomestiti izgubo dohodka zaradi izgube zaposlitve. Iz pregleda oblik pomoči po državah članicah EU-15 je razvidno, da so ciljne osebe presežni delavci in brezposelni ter zaposleni, ki ne prejmejo plač zaradi insolventnosti podjetja in katerih zaposlitve je ogrožena.

Nadomestilo za brezposelnost je osnovna oblika pomoči, ki je odvisna od predhodne zaposlitve ter zavarovanja za brezposelnost. Višina nadomestila je v evropskih državah različna: od 40 % (Italija), 60 % (Avstrija, Belgija, Nemčija), 65 % (Portugalska), 70 % (Nizozemska, Španija), 80 % (Švedska), 90 % (Danska) do 100 % plače (Francija), čas

⁸ ZRSZ je za december 2009 objavil podatek o izredno visokem številu udeležencev v ukrepu 1: 1.1.1. Splošno svetovanje 686.993 in 91.973 udeležencev v 1.1.2. CIPS informiranje, skupno 778.996 udeležencev; kar predstavlja 92 % delovno aktivnega prebivalstva (844.655), brezposelnih pa je bilo 96.672 oseb. <http://www.ess.gov.si/slo/Dejavnost/StatistichniPodatki/MesecneInformacije/2009/MI-2009.htm> ZRSZ te nesmiselne podatke o več sto tisoč udeležencih ne samo objavlja v publikacijah, ampak jih tudi pošilja na Eurostat; v poročilu o politiki trga dela za leto 2007 (Labour market policy – expenditure and participants, data 2007, Eurostat, 2009 edition) je prikazano 542.498 udeležencev storitev svetovanja (str. 161), medtem ko je bilo brezposelnih povprečno le 61.676 oseb (str. 186). http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/labour_market/labour_market_policy

⁹ Vir: Eurostat Working papers and Studies, Labour Market Policy Qualitative reports 2006, 2008.

prejemanja je od 5 mesecev (Avstrija) do 48 mesecev (Danska). Nadomestilo je odvisno od starosti, delovne dobe in družinskih razmer.

1. AVSTRIJA

8/1 Nadomestilo za brezposelnost

Nadomestilo za brezposelnost sestavlja osnova in dodatki za družino. Socialne prispevke plača AMS. Osnova za nadomestilo je neto dohodek v zadnjih 12 mesecih. Brezposelni prejmejo povprečno 690 Evrov mesečno, in sicer največ 60 % (samski) in 80 % (vključno z družinskimi dodatki) v primerjavi s prejšnjimi dohodki. Čas prejemanja nadomestila je od 20 do 78 tednov. Pogoji za prejemanje nadomestila je dohodek, nižji od 333 Evrov in zaposlitev neprekinjeno najmanj 53 tednov v zadnjih 104 tednih za prvo prijavo oziroma 28 tednov v zadnjih 53 tednih za drugo prijavo. Pravna osnova: Zakon o zavarovanju za brezposelnost; Ciljna skupina: registrirano brezposelni; Institucija AMS.

31

2. BELGIJA

8/1 Nadomestilo za brezposelnost

Nadomestilo za brezposelnost prejmejo brezposelni, ki aktivno iščejo zaposlitev. Višina nadomestila je 60 % in več plače, odvisno od starosti, delovne dobe (najmanj 31 dni v zadnjih 18 mesecih ali 624 dni v preteklih 36 mesecih) in od družinskega stanja. Ciljna skupina: vsi registrirano brezposelni.

3. NEMČIJA

8/1 Nadomestilo za brezposelnost

Nadomestilo za brezposelnost prejmejo brezposelni, ki aktivno iščejo zaposlitev najmanj 15 ur na teden in so bili prej zaposleni najmanj 360 dni v zadnjih 3 letih (180 dni za sezonske delavce). Čas prejemanja nadomestila je 6-36 mesecev, odvisno od starosti in delovne dobe. Brezposelni mlajši od 55 let lahko prejmejo nadomestilo največ 12 mesecev, starejši od 55 let pa največ 36 mesecev. Višina nadomestila je 60 % plače v zadnjih 52 tednih, 67 % v primeru družine z enim vzdrževanim otrokom.

4. DANSKA

8/1 Nadomestilo za brezposelnost

Nadomestilo za brezposelnost prejmejo brezposelne osebe, ki so bile prej zaposlene ali samozaposlene in so bile vključene v zavarovanje za brezposelnost. Brezposelni prejmejo nadomestilo v višini 90 % plače, in sicer 1 leto, z možnostjo podaljšanja za 3 leta. Pogoji za prejemanje nadomestila je polna zaposlitev najmanj 52 tednov v 3 letih, za delno zaposlitev pa 34 tednov v 3 letih. Prejemniki nadomestila morajo aktivno iskati zaposlitev, imajo pravico in obveznost do izobraževanja, morajo biti vpisani v register brezposelnih. Pravna osnova: Zakon o zavarovanju za brezposelnost.

5. ŠPANIJA

8/5 Nadomestilo za brezposelnost

Nadomestilo za brezposelnost prejmejo brezposelne osebe, ki so izgubile zaposlitev in želijo ter so sposobne delati. Višina nadomestila je 70 % plače (180 dni), kasneje 60 % plače. Nadomestilo ne more biti nižje od 100 % ali 75 % minimalne plače ter ne sme biti višje od 170 % oziroma 220 % minimalne plače, če ima vzdrževane otroke. Čas prejemanja nadomestila je omejen na 2 leti. Pogoji je zaposlitev za poln delovnik najmanj 360 dni v zadnjih 6 letih in zavarovanje za brezposelnost.

6. FINSKA

32 8/1 Pomoč za brezposelnost v povezavi z dohodkom

Brezposelni, ki želijo in so sposobni delati ter delo aktivno iščejo, prejmejo po vpisu v register brezposelnih pomoč za brezposelnost. Pomoč v povezavi z dohodkom za brezposelnost sestavljajo: osnovna pomoč, dodatek za vzdrževane otroke (<18 let), dodatek glede na prejšnji dohodek, dodatno povečanje pri izgubi zaposlitve zaradi ekonomskih razlogov osebam z več kot 20 let delovne dobe (prvih 150 dni). Pomoč lahko prejema največ 500 dni, če so delali najmanj 43 tednov v zadnjih 24 mesecih. Starejšim od 59 let se lahko podaljša do starosti 65 let; pogoj je, da so bili zaposleni najmanj 5 let v zadnjih 20 letih. Pomoč prejmejo brezposelne osebe, ki so bile vključene v zavarovanje za brezposelnost. Pravna osnova: Zakon o nadomestilih za brezposelnost.

7. FRANCIJA

8/1 Nadomestilo za brezposelnost – pomoč za vračilo na delo

Brezposelni, ki aktivno iščejo delo in so bili prej zaposleni najmanj 6 mesecev v zadnjih 22 mesecih ter zavarovani za brezposelnost, imajo pravico do prejemanja pomoči, skladno z načrtom vračila na delo. Višina pomoči je enaka plači brez odbitkov. Pomoč je odvisna od trajanja plačila zavarovanja za brezposelnost in ima za osebe nad 50 let večje ugodnosti. Čas prejemanja je omejen na maksimalno 36 mesecev.

8. IRSKA

8/1 Nadomestilo za brezposelnost

Brezposelni, ki so sposobni za delo, aktivno iščejo delo in so bili zavarovani za brezposelnost, imajo pravico do prejemanja nadomestila za brezposelnost. Pogoj je, da so izgubili službo in da so prej delali vsaj 3 dni v obdobju 6 dni. Čas prejemanja je omejen na 15 mesecev. Prejemniki imajo pravico do pomoči za ogrevanje, do dodatne finančne pomoči in zdravstvene kartice.

9. ITALIJA

8/71 Nadomestilo za brezposelnost

Registrirani brezposelni, ki so bili odpuščeni neprostoovoljno in so bili zavarovani za brezposelnost; ter so bili zaposleni vsaj 52 tednov v dveh letih pred brezposelnostjo. Višina nadomestila je 40 % prejšnjih dohodkov. Čas trajanja pravice je normalno 180 dni, največ 270 dni (za starejše od 50 let).

8/72 Nadomestilo za brezposelnost – znižano

Registrirani brezposelni, ki so bili odpuščeni neprostoovoljno in so bili zavarovani za brezposelnost manj kot 52 tednov; ter so bili zaposleni vsaj 78 dni v zadnjem letu. Višina nadomestila je 30 % prejšnjih dohodkov. Čas trajanja pravice je odvisen od števila delovnih dni, normalno 78 dni, največ 156 dni (za starejše od 50 let).

8/73 Nadomestilo za brezposelnost v kmetijstvu

Registrirani brezposelni, ki so bili registrirani kot delavci v kmetijstvu; ter so bili zavarovani za brezposelnost vsaj 2 leti in so delali vsaj 102 dni v dveh letih ali 78 dni v letu pred brezposelnostjo. Višina nadomestila je 30 % plače po kolektivni pogodbi za kmetijstvo, ali od višine plače za redno zaposlene. Čas trajanja pravice je največ 90 dni.

33

8/74 Posebno nadomestilo za brezposelnost v kmetijstvu (66 %)

Registrirani brezposelni, ki so bili registrirani kot delavci v kmetijstvu; ter so bili zavarovani za brezposelnost vsaj 2 leti in so delali vsaj 151 dni. Višina nadomestila je do 66 % plače po kolektivni pogodbi za kmetijstvo ali od višine plače za redno zaposlene. Čas trajanja pravice je največ 90 dni.

8/75 Posebno nadomestilo za brezposelnost v kmetijstvu (40 %)

Registrirani brezposelni, ki so bili registrirani kot delavci v kmetijstvu; ter so bili zavarovani za brezposelnost vsaj 2 leti in so delali vsaj 101 dan. Višina nadomestila je do 40 % plače po kolektivni pogodbi za kmetijstvo ali od višine plače za redno zaposlene. Čas trajanja pravice je največ 90 dni.

8/76 Posebno nadomestilo za brezposelnost v kmetijstvu - znižano

Registrirani brezposelni, ki so bili registrirani kot delavci v kmetijstvu in so postali večkrat brezposelni; ki niso bili zavarovani za brezposelnost 52 tednov in so delali vsaj 78 dni. Višina nadomestila je do 30 % plače po kolektivni pogodbi za kmetijstvo ali od višine plače za redno zaposlene. Čas trajanja pravice je odvisen od števila delovnih dni v zadnjem letu, največ 156 dni.

8/77 Posebno nadomestilo za brezposelnost v gradbeništvu

Registrirani brezposelni, ki so bili odpuščeni kot delavci v gradbeništvu ter so delali 10 mesecev ali 43 tednov s plačilom zavarovanja. Pogoji so, da so delali v regijah z višjo brezposelnostjo in gospodarsko ogroženostjo ter da je bilo pred odpuščanjem delavcev opravljenega vsaj 70 % planiranega dela. Višina nadomestila je enaka pomoči za mobilnost. Čas trajanja pravice je največ 18 mesecev, s podaljšanjem na 27 mesecev.

8/78 Nadomestilo za brezposelnost v gradbeništvu

Registrirani brezposelni, ki so delali v gradbeništvu, so bili odpuščeni neprostoovoljno in so bili zavarovani za brezposelnost; ter so bili zaposleni vsaj 52 tednov v dveh letih pred brezposelnostjo. Višina nadomestila je 40 % prejšnjih dohodkov. Čas trajanja pravice je normalno 180 dni, največ 270 dni (za starejše od 50 let).

10. LUKSEMBURG

8/5 Nadomestilo za brezposelnost

Registrirani brezposelni, ki so sposobni za delo in delo aktivno iščejo, imajo pravico do nadomestila. Pogoj je, da so prej delali določen čas vsaj 16 ur na teden. Višina nadomestila je 80 % plače, tako da ne presega 250 % minimalne plače, po 182 dneh se zniža na 200 %. Čas prejemanja je večinoma 12 mesecev, maksimalno 24 mesecev, izjemoma pa se lahko podaljša za 6, 9 ali 12 mesecev in zniža na 150 %. Prava osnova: Zakon o delu.

11. NIZOZEMSKA

34

8/61 Nadomestilo za brezposelnost za državne uradnike

Registrirani brezposelni državni uslužbenci prejmejo nadomestilo za brezposelnost iz posebnega sklada pri Ministrstvu za finance. Plačilo nadomestila izvaja bivši delodajalec na osnovi kolektivne pogodbe med delodajalcem in sindikatom.

8/31 Nadomestilo za brezposelnost

Registrirani neprostovoljno brezposelni, ki želijo delati in so na razpolago za delo, prejmejo nadomestilo za brezposelnost, če so bili prej zavarovani za brezposelnost. Brezposelni, ki so bili zaposleni vsaj 26 tednov v zadnjih 39 tednih, prejema 6 mesecev 70 % minimalne plače. Brezposelni, ki izpolnjujejo dodatne pogoje in so bili zaposleni vsaj 52 dni v zadnjih 5 letih, prejema 6 mesecev nadomestilo v višini 70 % plače, po tem prejema 70 % minimalne plače največ do 5 let.

12. NORVEŠKA

8/1 Nadomestilo za brezposelnost

Registrirani brezposelni, ki aktivno iščejo delo in ki so imeli plačo enako ali višjo od minimalne plače, ali povprečno plačo v obdobju 3 let, prejema nadomestilo za brezposelnost. V okvir nadomestila sodi tudi plačilo nadomestila za izgubo plače zaradi stečaja podjetja. Trajanje in višina nadomestila je odvisno od zaposlenosti, normalno je 6 mesecev, največ 2 leti. Dohodek je definiran kot dohodek od dela, drugi dohodki ne vplivajo na višino nadomestila. Samozaposleni ne prejema nadomestila. Pravico do nadomestila brezposelni izgubi, če zavrne ponujeno zaposlitev.

13. PORTUGALSKA

8/75 Nadomestilo za brezposelnost

Neprostovoljno brezposelni, ki so bili zavarovani za brezposelnost, ki so registrirani na uradu za delo, so sposobni za delo in delo aktivno iščejo, imajo pravico do nadomestila. Pogoj je, da so bili prej zaposleni vsaj 540 dni v 2 letih pred brezposelnostjo. Višina nadomestila je 65 % plače, ki ne sme presegati višine 3 garantiranih plač. Čas prejemanja nadomestila je odvisen od starosti, in sicer: 12 mesecev <30, 18 mesecev 30-39, 24 mesecev 40-44 in 30 mesecev starejše od 45 let, ter po 2 meseca več na vsakih 5 let. Prejemanje nadomestila se prekine, če prejemnik najde zaposlitev, če se udeleži ukrepa LMP npr. izobraževanje, če zavrne ponujeno primerno delo ali izobraževanje. Za drugič brezposelne se obdobje obvezne zaposlitve zmanjša od 540 na 270 dni v 12 mesecih.

14. ŠVEDSKA

8/16 Nadomestilo za brezposelnost

Registrirani brezposelni in drugi iskalci zaposlitve, ki želijo delati in delo aktivno iščejo, so pripravljeni sprejeti primerno delo ali ukrep LMP, imajo pravico do nadomestila. Pravica temelji na prostovoljnem zavarovanju za brezposelnost. Višina nadomestila ne presega 80 % plače, čas prejemanja je omejen na 300 dni. Pogoji je, da so bili zavarovani vsaj 12 mesecev, da so delali vsaj 6 mesecev (najmanj 70 ur na mesec) v zadnjih 12 mesecih ali so delali vsaj 450 ur (najmanj 45 ur na mesec) v zadnjih 6 mesecih. Če ne najdejo primerne zaposlitve in jim pravica do nadomestila poteče, imajo pravico do podaljšanja za 300 dni. Pri tem se upošteva kot pogoj čas, ko so se izobraževali ali so delali s krajšim delovnikom. Brezposelni, ki niso bili zavarovani za brezposelnost, prejemajo znatno nižje nadomestilo. V primeru, da brezposelni odkloni primerno delo, se nadomestilo zniža.

15. VELIKA BRITANIJA

8/3 Nadomestilo za iskalce dela

Registrirani brezposelni, ki želijo delati, aktivno iščejo delo, imajo pravico do nadomestila. Osebe, ki so bile zavarovane za brezposelnost zadnji dve leti, imajo pravico prejemati nadomestilo 6 mesecev v višini glede na plačo. Pogoji je, da podpišejo z uradom za delo dogovor o iskanju zaposlitve, kjer opredelijo vrsto zaposlitve, omejitve pri delu, aktivnosti pri iskanju dela. Pravico do nadomestila izgubijo, če je njihov partner zaposlen 24 ur ali več na teden. Prejemniki nadomestila lahko delajo do 16 ur na teden. Drugi, ki niso bili zavarovani ali jim ne krije izgube dohodka, imajo pravico do nadomestila na osnovi dohodkov za sebe in vzdrževane člane. Čas prejemanja je neomejen. Izjemoma, v primeru invalidnosti, imajo pravico tudi do plačila obrokov stanovanjskega kredita ali stanarine in znižanje davkov.

Denarno nadomestilo za brezposelnost na Švedskem

Politika trga dela na Švedskem temelji na konceptih aktivne politike trga dela in nadomestilu za brezposelnost za pomoč pri prilagoditvi posameznikov trgu dela. Švedski sistem zavarovanja za brezposelnost temelji na osnovnem in prostovoljnem zavarovanju. Registrirano brezposelni osebi (starejši od 20 let), ki ima načrt zaposlitve in aktivno išče delo, osnovno zavarovanje omogoča prejemati nadomestilo za brezposelnost v višini 320 SEK na delovni dan (33 €). Do nadomestila po osnovnem zavarovanju je upravičena brezposelna oseba, ki ni prostovoljno zavarovana. Prostovoljno zavarovanje za nadomestilo izgube dohodka je organizirano v neodvisnih skladih za brezposelnost pri sindikalnih organizacijah (36), ki imajo podoben status kot vladne agencije. V sistem prostovoljnega zavarovanja je vključeno 90 % zaposlenih. Po enem letu članstva je zavarovanec upravičen do nadomestila za brezposelnost v višini 80 % plače (največ do 680 SK dnevno), in sicer do 200 dneva brezposelnosti, nato 70 % od 201 do 300 dneva, in 65 % od 301 do 450

dneva brezposelnosti (starši mladoletnih otrok). Večino sredstev za nadomestila zagotavlja državni proračun, iz zavarovalnin se krije le 9,4 % izdatkov skladov. Nekateri sindikati omogočajo kolektivno dodatno zavarovanje, ki krije nadomestilo za brezposelnost v višini 80 % plače.

Skladi za pomoč so bili prva oblika zavarovanja za brezposelnost na Švedskem leta 1870. Lokalni uradi za zaposlovanje imajo tradicijo od 1930 leta, ko je država pod vplivom Keynesianske politike začela financirati nadomestila za brezposelnost. Od 1940 dalje zavarovanje za brezposelnost omogoča denarno pomoč v prehodnem času aktivnega iskanja dela. Leta 1948 so bili lokalni uradi za zaposlovanje nacionalizirani in oblikovana je bila nacionalna uprava za trg dela (*Arbetsmarknadstyrelsen – AMS, Arbetsförmedlingen*), ki nadzira prostovoljne sklade pri sindikatih. Od leta 2004 dalje je te naloge prevzela nova Uprava za zavarovanje za brezposelnost (IAF).

36

Pravna podlaga: Zakon o zavarovanju za brezposelnost (1997)

5. Nadomestilo za brezposelnost v Sloveniji - pravice

Pravica do denarnega nadomestila za brezposelnost je opredeljena v Zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti (uradno prečiščeno besedilo, Uradni list RS, št. 107/2006 z dne 17.10.2006), in sicer:

Zavarovanje: Za primer brezposelnosti se obvezno zavarujejo zaposleni, ki so v delovnem razmerju, samo zaposleni pa prostovoljno.

Pogoji: Neprostopoljna brezposelnost, aktivno iskanje dela, ...

Denarno nadomestilo

Pravico do denarnega nadomestila lahko uveljavi zavarovanec, katerega delovno razmerje pred prenehanjem je trajalo vsaj 12 mesecev v zadnjih 18 mesecih. Zavarovanec, ki je po pogodbi o zaposlitvi za določen čas opravljal sezonsko delo, ima pravico do denarnega nadomestila, če ima po preračunu ur v delovne dni s polnim delovnim časom najmanj 12 mesecev zavarovalne dobe v zadnjih 18 mesecih pred nastankom brezposelnosti.

Osnova za denarno nadomestilo

Osnova za odmero denarnega nadomestila je povprečna mesečna plača zavarovanca, ki jo je prejemal v dvanajstih mesecih pred nastankom brezposelnosti.

Višina denarnega nadomestila

Denarno nadomestilo zavarovanca znaša prve tri mesece prejemanja 70 %, v naslednjih mesecih pa 60 % od osnove iz prejšnjega člena. Od odmerjenega nadomestila se obračuna prispevke po stopnjah, določenih s predpisi o prispevkih za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje. Denarno nadomestilo ne sme biti nižje od 45,56 % minimalne plače in ne višje od trikratnika tako določenega najnižjega nadomestila.

Čas trajanja pravice do denarnega nadomestila

Pravica do denarnega nadomestila lahko traja najdlje:

- 3 mesece za zavarovanje od 1 do 5 let,
- 6 mesecev za zavarovanje od 5 do 15 let,
- 9 mesecev za zavarovanje od 15 do 25 let,
- 12 mesecev za zavarovanje nad 25 let,
- 18 mesecev za zavarovanje, starejše od 50 let in za zavarovanje nad 25 let,
- 24 mesecev za zavarovanje, starejše od 55 let in za zavarovanje nad 25 let.

V zavarovanje se ne upošteva čas, ko je bila brezposelna oseba vključena v javna dela.

Znižanje denarnega nadomestila

Denarno nadomestilo se za dva meseca zniža za 50 %, če zavarovanec odkloni: primerno delo po podjemni pogodbi ali pogodbi o naročilu avtorskega dela, ali primerno začasno / občasno humanitarno ali drugo podobno delo. Primerno je delo, ki ustreza do ene stopnje nižji stopnji in vrsti strokovne izobrazbe brezposelne osebe. V takih primerih ne velja določba o višini najnižjega denarnega nadomestila, zavarovanec pa je upravičen do prevoznih stroškov z javnim prevoznim sredstvom in stroškov prehrane.

37

6. Nadomestilo za brezposelnost v Sloveniji – dejansko stanje

Prispevek za zavarovanje za brezposelnost, ki se obračunava od bruto plače zaposlenih in samozaposlenih, se giblje od 3,4 % v obdobju od leta 1991 do 0,2 % od leta 1996 dalje. V letih 1991 do 1993 je bil prispevek 3,4 %, leta 1994 se je znižal na 1,25 % ter leta 1995 na 0,8 %. V tem obdobju je bil prispevek enakomerno razdeljen med delojemalce in delodajalce. Leta 1996 se je prispevek znižal na 0,2 %, in sicer 0,14 % za delojemalce in 0,06 % za delodajalce, kar je v veljavi še sedaj. V večini evropskih držav prispevek za zavarovanje za brezposelnost plačujejo enakomerno delojemalci in delodajalci, razen v Italiji in ZDA, kjer prispevek plačujejo le delodajalci¹⁰. Slovenija se je z 2/3 deležem

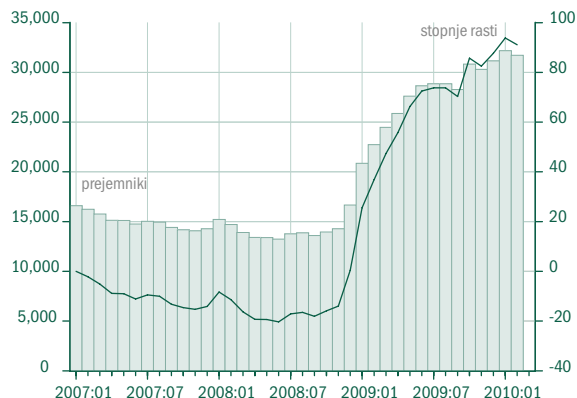
¹⁰ Lefresne Florence, A comparative overview of unemployment benefit: striving to provide security for employees in their career path, p.9-43, Unemployment benefit systems in Europe and North America: reforms and crisis, 2010, ETUI, Brussels.

prispevka delojemalcev približala modelu ZDA, verjetno pod vplivom monetarne politike Washingtonskih institucij.

Število prejemnikov nadomestil za brezposelnost se je v Sloveniji od začetka gospodarske krize oktobra 2008 povečalo enkrat hitreje kot število brezposelnih. Število registrirano brezposelnih je začelo naraščati oktobra 2008, septembra 2008 jih je bilo 59.303, in je do februarja 2010 poraslo na 99.784, to je 40.481 več brezposelnih ali 68,3 % več. V istem obdobju se je število prejemnikov nadomestil za brezposelnost povečalo od 13.604 oseb na 31.723 oseb, kar je 18.119 prejemnikov več ali 133,2 % več. Na porast števila prejemnikov nadomestil vpliva porast presežnih delavcev in odpušcanje zaposlenih ter stečajev podjetij.

38

Slika 1
Prejemniki nadomestil za brezposelnost

Navedeni skupni podatek o številu prejemnikov nadomestil je edini razpoložljivi podatek ZRSZ. Za analizo in oceno razvoja bi bili potrebni bolj podrobnejši podatki o prejemnikih, vendar jih ZRSZ ni bil sposoben posredovati, ker jih nima in bi moral naročiti programiranje. Potrebni bi bili podatki o številu prejemnikov (stanje, priliv in odliv) ter povprečni zneski nadomestila po starostnih skupinah, spolu in povprečnem času prejemanja. Za analizo podatkov in za prognoze bi bila potrebna večletna časovna serija mesečnih podatkov.¹¹ Prognoze (*forecasting*) omogoča analitsko orodje SAS Enterprise Guide, testne prognoze so bile narejena leta 2008, vendar je sedaj programska oprema SAS skupaj z LMIS blokirana. Podatki modula LMP za leto 2006 (ni novejših podatkov zaradi blokade LMIS) prikazujejo

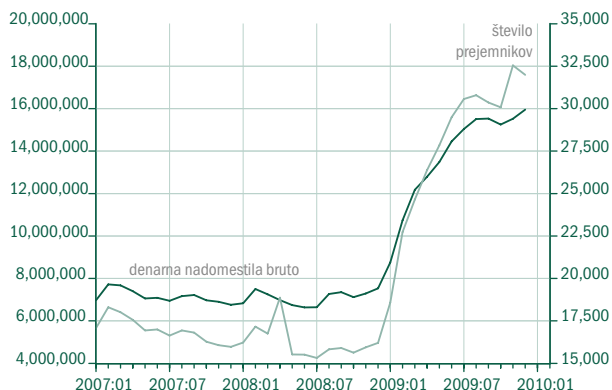
¹¹ Delovni team LMIS je v okviru modula LMP leta 2008 pred nesmiselno blokado LMIS delal na razvoju mesečnih prikazov o udeležencih podrobno po vseh aktivnostih politike trga dela LMP za napredne analize in predvsem v pomoč pri delu skrbnikom za spremljanje izvajanja programov na MDDSZ.

povprečno letno 22.756 prejemnikov nadomestila, od tega je 74,2 % v starostni skupini 25-55 let, 23,3 % starejših od 55 let in 2,5 % mlajših od 25 let. Povprečno trajanje prejemanja nadomestila je bilo 5,4 mesecev, moški 5,8 mesecev in ženske 5,1 mesecev; mladina do 25 let 3,2 mesece, mladi moški 3,4 mesece in mlade ženske 3 mesece; in povprečno 8 mesecev starejši od 55 let.

Izdatki za nadomestila za brezposelnost so se v enem letu povečali od 99 mio € leta 2008 na 191,6 mio € v letu 2009 (Vir: MDDSZ). V strukturi izdatkov so neto nadomestila 62,5 %, prispevki zavarovancev 19,8 %, prispevki delodajalca 13,8 % in akontacija dohodnine 3,9 %. Povprečno mesečno bruto nadomestilo je decembra 2009 znašalo 499 €, povprečno neto nadomestilo pa 349 €. Indikator neto nadomestila (*net replacement rate*) je 36,4 % decembra 2009, t.j. povprečno neto nadomestilo v primerjavi s povprečno neto plačo.

39

Slika 2
Izdatki za nadomestila za brezposelnost

Po podatkih Ministrstva za finance je bilo leta 2009 v proračun vplačanih skupno 28 mio € sredstev prispevka za zaposlovanje. Večino sredstev prispevka 70 % so vplačali zaposleni in samozaposleni, le 27 % prispevkov pa so vplačali delodajalci. V primerjavi z izdatki za nadomestila, je bilo pokritje s prispevki le 14,6 %, stopnja pokritja je bila enkrat nižja v primerjavi z 29,3 % v letu 2008.

Izdatki za nadomestila so primer proračunskih izdatkov, ki bi jih bilo potrebno podrobneje analizirati glede na povprečno višino nadomestil po starosti in spolu prejemnikov ter času prejemanja. Razpoložljivi so le podatki o skupnem številu prejemnikov in skupnem znesku izplačil. Ni pa znano število, višina, značilnosti in trendi tistih, ki prejemajo nadomestilo na primer do 3 mesece. Kakšna je zaposljivost prejemnikov nadomestil po karakteristikah in v kakšnem času po prenehanju prejemanja. Če bi bili podrobnejši analitični podatki znani, bi lahko ocenili potrebna proračunska sredstva ali sredstva zavarovanja za brezposelnost.

Če bi želeli imeti enako 29 % pokritje izdatkov s prispevki, bi morali prispevek podvojiti od 0,2 % na 0,4 % bruto plače, in sicer tako, da bi bil porazdeljen enakomerno 0,2 % delojemalci in 0,2 % delodajalci. Če pa bi želeli imeti polno pokritje izdatkov za nadomestila za brezposelnost, bi bilo potrebno povišati prispevek za zaposlovanje na 1,4 % bruto plače, in sicer enakomerno po 0,7 % delojemalci in 0,7 % delodajalci.

Glede na to, da podjetja v gospodarskih težavah pospešeno odpuščajo presežne delavce, bi bilo smiselno, da plačujejo višji prispevek za zaposlovanje. S tem prevalijo finančno breme krize na državo, ki ima v obdobju krize finančne težave zaradi manjših prihodkov proračuna. Glede na to, da izvira po evropskih standardih nadomestilo z brezposelnost iz zavarovanja za brezposelnost, je smiselno, da prispevek za zaposlovanje v celoti pokrije izdatke.

Upošteva je dobro prakso razvitih evropskih držav bi bilo smiselno oblikovati samostojen zakon o zavarovanju za brezposelnost in ustanoviti sklad za zavarovanje za brezposelnost. Sklad za zavarovanje za brezposelnost bi upravljale sindikalne organizacije, ki bi izvajale izplačila nadomestila, javna institucija za zaposlovanje ZRSZ pa bi se s tem razbremenila administrativnega dela in bi se lahko bolj posvetila svojemu osnovnem delu – bolj naprednim storitvam svetovanja, modernizaciji, večji učinkovitosti in uspešnosti svojega dela.

7. Priporočila

OECD

Strokovnjaki OECD so pripravili v okviru priprav za članstvo Slovenije v OECD tudi analizo trga dela in socialne politike v Sloveniji.¹² V okviru 2. poglavja o fleksibilni varnosti in politiki aktivacije so analizirali tudi nadomestilo za zaposlenost glede na starostne skupine do 25 let, 25-39 let in 40 let in več, in glede na delovno dobo. Glede na to, da le 23 % brezposelnih prejema nadomestilo, menijo da preveč brezposelnih ne prejema nadomestila, zato predlagajo sprostitev strogih pogojev. Predvsem preveč mladih brezposelnih ne prejema nadomestila, zato predlagajo, da bi znižali minimalni pogoj delovne dobe od 12 na 9 mesecev in najkrajši čas prejemanja od 3 na 6 mesecev. Ob tem pa so mnjenja, da bi po krizi omejili čas prejemanja na največ 12 mesecev za brezposelne starejše od 50 let.

V okviru priporočil OECD Sloveniji je, poleg odpiranja novih delovnih mest in spodbujanja zaposlovanja mladih, uveljavitev politike trga dela – napredne storitve, nadomestila in ukrepi.

12 OECD Reviews of Labour Market and Social Policies, Slovenia, 2009.

EU

Evropska komisija je pripravila in sprejela gradivo Program oživitve gospodarstva¹³ (*Economic Recovery Plan*, 26.11.2008), v katerem so opredeljena ključna področja aktivnosti EU in držav članic. Glede na razsežnosti krize EU potrebuje usklajen pristop, ki bo dovolj obsežen in dovolj ambiciozen, da bo ponovno vzpostavil zaupanje potrošnikov in podjetij. Povezati mora vse vzvode politik, ki so na voljo na ravni EU in na nacionalni ravni. Večina vzvodov ekonomske politike, zlasti tistih, ki lahko kratkoročno spodbudijo povpraševanje potrošnikov, pa je v rokah držav članic. Vse države članice EU bi morale sprejeti ukrepe za reševanje krize in oživitev gospodarstva.

Na področju politike zaposlovanja je poudarek na izvajanju aktivnega vključevanja in politikah prožne varnosti s poudarkom na ukrepih aktivacije, prekvalifikacije in strokovnem izpopolnjevanju za spodbujanje zaposljivosti delavcev, ki so izgubili delo, njihovo hitro ponovno vključevanje na trg dela in preprečevanje dolgotrajne brezposelnosti. V tem okviru je pomembna socialna zaščita, ki zagotavlja spodbude za delo in hkrati ohranja kupno moč.

41

Evropska komisija je pripravila v okviru Programa za oživitev na področju trga dela predlog več aktivnosti: 1) finančno spodbudo Evropskega socialnega sklada, s katerim bodo države članice spodbudile zaposlovanje, in sicer z aktivacijo - napredne storitve in ukrepi politike trga dela – subvencije, pomoči politike trga dela in s spodbujanjem strokovnega izobraževanja; poleg dodatnih sredstev Evropskega socialnega sklada je v pomoč tudi Evropski globalizacijski sklad za sofinanciranje v večjih podjetjih v prestrukturiranju; 2) ustvarjanje povpraševanja na trgu dela bo spodbudilo znižanje prispevkov na najnižje plače ter znižanje stopnje DDV v delovno intenzivnih dejavnostih.

Evropska komisija je kasneje pripravila in sprejela novo gradivo Aktivnosti za Program oživitve gospodarstva (*Driving Economic Recovery*, 4.3.2009), v katerem so opredeljene med drugim tudi potrebne aktivnosti držav članic za ublažitev posledic krize za posameznike. Pri oblikovanju ustreznih in učinkovitih ukrepov lahko državam članicam med drugim pomagajo naslednji elementi:

- ohranitev delovnih mest s finančno podporo začasni prilagoditvi delovnega časa -skrajšani delovnik je aktivnost preprečevanja odpuščanja ter izgube človeškega kapitala,
- okrepitev aktivacije in pomoči politike trga dela za brezposelne, podaljšanje prejemanja nadomestila za brezposelnost in povečanje minimalnega dohodka;
- preusposabljanje in strokovno usposabljanje za presežne delavce in za sektorje v krizi,
- spodbujanje povpraševanja po izobraževanju in usposabljanju, nadaljevanje šolanja zdajšnjih študentov in spodbujanje prekvalifikacij odpuščenih delavcev,
- vključitev ukrepov prožne varnosti za izboljšanje delovanja trga dela.

Med elementi pri oblikovanju ustreznih in učinkovitih ukrepov državam članicam pomagajo: okrepitev aktivacije in zagotovitev ustrezne dohodkovne podpore za tiste, ki jih je upočasnitev

¹³ European Commission Economic and Financial Affairs, The financial and economic crisis - facts, analysis and policies; http://ec.europa.eu/economy_finance/focuson/crisis/index_en.htm

gospodarstva najbolj prizadela, z uporabo vseh razpoložljivih socialnih prejemkov v skladu s pristopom prožne varnosti. Države, kjer je zavarovanje za primer brezposelnosti časovno strogo omejeno, bi morale razmisliti o njegovem začasnem podaljšanju in/ali okrepitvi določb o minimalnem dohodku. Spodbude za ponovno vključevanje na trg dela je treba ohraniti, prav tako tudi podporo ranljivim skupinam v skladu s strategijo aktivnega vključevanja. (*Driving European Recovery, str. 14*)

Slovenija programa oživitve gospodarstva in trga dela ni pripravila pravočasno. Za obdobje krize bi bila najbolj pomembna implementacija politike trga dela, ki še ni implementirana.

42

Pomoči politike trga dela predstavljajo varnost v novem konceptu 'fleksibilne varnosti'. Nabor pomoči politike trga dela je v razvitih tradicionalno kapitalističnih zahodno evropskih državah EU obširen: nadomestila in pomoči brezposelnim, nadomestilo dohodka presežnim delavcem in delavcem ob stečaju podjetja, ter zgodnje upokojevanje.

Glede na to, da se s spremembo delovne zakonodaje skrajšujejo odpovedni roki in znižujejo odpravnine predvsem starejšim delavcem, s pokojninsko reformo pa podaljšuje starost in delovna doba ob upokojitvi, bi bilo smiselno uvesti oblike pomoči, namenjene starejšim delavcem. Poleg tega narašča število presežnih delavcev in delavcev v insolventnih podjetjih, ki ne prejemajo plač, ki jih je država skladno z ustavo in evropsko socialno listino dolžna zaščititi. V Sloveniji pa obstaja kljub krizi še vedno v veljavi le nadomestilo za brezposelnost in tudi v osnutku Zakonu o urejanju trga dela ni predlagana uvedba nobene druge oblike pomoči politike trga dela.

8. Zaključek in priporočila

1. Upoštevanje priporočil OECD in EU za uveljavitev politike trga dela: okrepitev aktivacije in pomoči politike trga dela za brezposelne, podaljšanje časa prejemanja nadomestila za brezposelnost in povečanje minimalnega dohodka.
2. Potrebno je implementirati evropsko politiko trga dela (*LMP Labour Market Policy*) v Zakon o politiki trga dela in vsebinsko spremeniti predlog Zakona o urejanju trga dela. Za področje nadomestil za brezposelnost pa je potrebno pripraviti samostojen Zakon o zavarovanju za brezposelnost in izvesti prenos pristojnosti na sindikalne organizacije.
3. Potrebno je uvesti zvišanje prispevka delodajalcev in zaposlenih za zavarovanje za brezposelnost, na 1,4 % bruto plače, in sicer enakomerno po 0,7 % delojemalci in 0,7 % delodajalci.
4. V okviru koncepta varne fleksibilnosti je potrebno povečati varnost, skladno s predlogom spremembe v novi delovni zakonodaji, ki skrajšuje odpovedne roke zaposlenim z več kot 15 let ter več kot 25 let delovne dobe in povečuje fleksibilnost dalj časa zaposlenih.

Za večjo varnost je predlagano zvišanje nadomestila za brezposelnost od 70 % na 80 %

za prve tri mesece, ter kasneje od 60 % na 70 % ter na novo opredeliti minimalni znesek nadomestila, ki naj bi bil najmanj 70 % minimalne plače.

Potrebno bo podaljšati čas prejemanja nadomestila, in sicer:

Pravica do denarnega nadomestila – aktualno in predlog sprememb

Aktualno		Predlog sprememb	
Čas pravice	zavarovanje	Čas pravice	zavarovanje
3 mesecev	od 1 do 5 let	3 mesecev	od 1 do 5 let
6 mesecev	5 do 15 let	6 mesecev	od 5 do 10 let
9 mesecev	15 do 25 let	9 mesecev	od 10 do 15 let
12 mesecev	nad 25 let	12 mesecev	od 15 do 20 let
18 mesecev	nad 25 let + 50 let +	18 mesecev	od 20 do 25 let
24 mesecev	nad 25 let + 55 let +	24 mesecev	nad 25

43

Za oceno potrebnih finančnih sredstev bi bilo potrebno pripraviti poglobljeno analizo, (kar ni mogoče na osnovi le ene številke ZRSZ o številu prejemnikov), in sicer časovne serije podatkov o povprečnih zneskih in o številu prejemnikov nadomestila (stanje, prilivi in odlivi) glede na čas prejemanja nadomestila, starost, spol. Napredno analizo in simulacije predlaganih sprememb nadomestil ter vplivov na javne izdatke bi bilo možno izvesti s sodobno analitsko programsko opremo v informacijskem sistemu trga dela LMIS na MDDSZ. Priprava poglobljenih ekonomskih analiz trga dela je bila eden osnovnih namenov LMIS, zato bi bilo priporočljivo LMIS čim prej re-aktivirati in omogočiti razvoj.

5. Glede na priporočila EU in OECD o pomočeh in o mladih brezposelnih ter glede na to, da predlog sprememb pokojninske zakonodaje ukinja vse olajšave, med drugim tudi za predčasno upokožitev za starejše presežne delavce, bo potrebno pripraviti več oblik pomoči politike trga dela. Uvesti bo potrebno več oblik pomoči politike trga dela LMP:

- pomoč za brezposelnost, in sicer tistim, ki jim je potekla pravica do nadomestila in tistim brezposelnim (predvsem mladim) in mladim prvim iskalcem zaposlitve, ki ne izpolnjujejo pogojev za nadomestilo; Pravna osnova: Zakon o politiki trga dela.
- predčasno upokoževanje, na osnovi dobrih praks evropskih držav, starejši presežni delavci in brezposelni, ki jim je potekla pravica do nadomestila in imajo eno leto ali manj do izpolnitve minimalnih pogojev za upokožitev, bi prejeli finančno pomoč (npr. v višini 70 % plače). Pravna osnova: Zakon o zavarovanju za brezposelnost;
- nadomestilo plač presežnim delavcem v insolventnih podjetjih: delavci in bivši delavci bi prejeli nadomestilo za izgubo dohodka zaradi stečaja ali insolventnosti delodajalca (npr. 3 mesece). Pravna osnova: Zakon o zavarovanju za insolventnost.

Domače končno trošenje za blago in tržne storitve												
Leto	Prebivalstvo			Investicije v osn. sredstva			Širša država			Skupno		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast
2004	14196	6.3	0.56	6783	13.9	1.11	1793	-4.8	0.12	22774	7.4	0.68
2005	14967	5.4	0.41	7210	6.3	0.60	1910	6.5	0.57	24088	5.8	0.48
2006	15955	6.6	0.45	7959	10.4	1.37	2073	8.5	0.50	25988	7.9	0.74
2007	17205	7.8	0.73	9631	21.0	0.99	2212	6.7	1.16	29048	11.8	0.87
2008	19243	8.8	0.00	10405	9.78	0.87	2526	14.18	1.35	32174	9.50	0.87
2009	18852	-2.30	-2.78	8369	-22.11	-23.57	2512	-0.57	2.56	29732	-8.70	-9.29
2008/IV	4907	4.09		2424	-1.82		827	14.71		8158	3.21	
2009/1	1398	0.25	-0.25	561	-24.60	-5.16	172	11.26	-3.97	2132	-7.07	-2.10
2	1382	-5.68	-0.37	674	-21.21	-3.75	180	6.66	-0.58	2235	-10.18	-1.47
3	1618	2.33	-0.85	760	-15.79	-3.21	197	-1.47	0.00	2575	-4.05	-1.52
I	4407	-0.77		1995	-20.25		549	4.92		6951	-6.90	
4	1584	-5.38	-0.73	661	-28.22	-3.46	213	15.35	-0.42	2458	-11.56	-1.54
5	1580	-6.67	-1.33	710	-27.01	-3.16	203	1.77	-0.39	2492	-12.99	-1.85
6	1632	-0.67	-0.20	740	-21.76	-2.65	204	-0.84	0.20	2576	-7.83	-0.96
II	4796	-4.27		2112	-25.65		619	5.12		7527	-10.81	
7	1666	-1.92	0.44	738	-22.11	-1.13	208	1.78	0.39	2612	-8.36	-0.07
8	1519	-0.02	-0.09	703	-20.40	0.58	214	15.11	0.90	2436	-5.89	0.13
9	1611	-5.68	0.40	742	-28.08	-0.49	184	-6.31	-0.44	2537	-13.59	-0.08
III	4796	-2.63		2183	-23.73		605	3.29		7584	-9.43	
10	1655	-3.44	0.24	766	-23.63	0.96	206	-0.71	-0.88	2627	-10.17	0.27
11	1499	-2.51	-0.01	677	-17.63	0.36	214	-11.42	-2.37	2390	-8.12	-0.13
12	1699	1.86	1.19	636	-11.02	0.57	322	-15.05	-1.47	2657	-3.79	1.00
IV	4852	-1.35		2079	-18.14		741	-10.39		7673	-7.40	
1	1374	-1.88	0.23	496	-11.67	-2.01	170	-1.24	-2.29	2040	-4.41	-0.43
2	1333	-3.82	-0.98	533	-20.92	-2.93	179	-0.50	0.06	2045	-8.70	-1.42
3	1667	2.81	0.90	675	-11.11	0.20	206	4.93	1.25	2548	-1.13	0.78
I	4373	-0.76		1704	-14.58		555	1.21		6633	-4.57	

Leto	Izvoz Slovenije*			Izvoz Slovenije izven EU27**			Izvoz EU27**			Izvozne cene Slovenija**		Izvozne cene EU27**	
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	medletna stopnja	mio. €	medlet stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja
2004	12783	13.3	1.45	4276.0	19.1	952925	9.6	102.0	0.1	96.2	-0.2	96.2	-0.2
2005	14214	11.2	0.83	49274	15.2	1053198	10.5	104.5	2.4	99.6	3.5	99.6	3.5
2006	16760	17.9	1.35	5848.1	18.7	1159833	10.1	106.4	1.8	103.4	3.8	103.4	3.8
2007	19387	15.7	0.85	6740.1	15.3	1237251	6.7	105.7	2.1	104.9	1.5	104.9	1.5
2008	19724	1.74	-0.68	7407	9.90	1308960	5.4	109.3	3.4	108.0	2.9	108.0	2.9
2009	16006	-18.85	-2.186	5773	-22.07	1090939	-16.6	107.3	-1.82	107.0	-0.84	107.0	-0.84
2009/1	1190	-26.99	-5.65	368	-21.20	75468	-25.1	108.0	0.19	106.8	0.19	106.8	0.19
2	1285	-23.56	-3.94	452	-24.49	85505	-21.6	109.9	2.23	108.4	1.03	108.4	1.03
3	1394	-18.72	-4.64	520	-20.29	93386	-12.0	107.9	0.37	107.5	0.56	107.5	0.56
I	3869	-23.02		1340	-22.00	254359	-19.5	108.6	0.93	107.6	0.59	107.6	0.59
4	1292	-29.44	-2.58	499	-28.67	88090	-24.0	106.7	-1.75	106.3	0.09	106.3	0.09
5	1320	-21.56	-2.44	462	-23.64	84919	-20.7	108.6	-0.91	106.6	0.00	106.6	0.00
6	1405	-18.70	-0.21	484	-25.87	92825	-18.6	108.7	0.37	106.7	-1.48	106.7	-1.48
II	4017	-23.37		1445	-26.18	265835	-21.1	108.0	-0.77	106.5	-0.47	106.5	-0.47
7	1388	-21.87	0.63	523	-26.92	101328	-16.9	106.3	-4.32	107.4	-1.29	107.4	-1.29
8	1055	-20.14	-0.31	428	-22.56	79570	-19.8	106.7	-3.70	106.9	-1.38	106.9	-1.38
9	1483	-20.43	2.98	502	-29.29	92791	-19.2	106.0	-3.28	107.2	-2.01	107.2	-2.01
III	3926	-20.87		1453	-26.55	273688	-18.6	106.3	-3.77	107.2	-1.56	107.2	-1.56
10	1494	-17.39	2.54	530	-22.45	99616	-16.5	104.5	-4.22	106.3	-2.39	106.3	-2.39
11	1464	-2.25	2.73	509	-9.78	98093	-2.1	107.6	-2.89	106.7	-2.56	106.7	-2.56
12	1237	4.02	3.22	495	-2.02	99950	0.7	107.4	-2.72	107.6	-0.83	107.6	-0.83
IV	4195	-6.68		1534	-12.48	297659	-6.6	106.5	-3.27	106.9	-1.93	106.9	-1.93
2010/1	1222	2.67	0.21	344	-6.63	77224	2.33	107.1	-0.83	108.8	1.87	108.8	1.87
2	1318	2.57	0.62	420	-7.16	90900	6.31	106.1	-3.46	109.5	1.01	109.5	1.01
3	1639	17.55	3.16	566	8.85	116779	25.05	109.2	1.21	111.0	3.25	111.0	3.25
I	4179	8.00		1330	-0.81	284903	12.0	107.5	-1.04	109.8	2.04	109.8	2.04
4	1451	12.32	0.63	490	-1.86	106336	20.71	106.6	-0.11	112.3	5.64	112.3	5.64

*podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Uvoz Slovenije*			Uvoz Slovenije izven EU27**			Uvoz EU27**			Uvozne cene Slovenija**			Uvozne cene EU27**		
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	medletna stopnja	mio. €	medletna stopnja	mio. €	medletna stopnja	Uvozne cene Slovenija**		Uvozne cene EU27**			
										indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja		
2004	14143	15,6	1,60	2562,6	-10,9	1027536	9,9	97,5	2,9	93,8	2,5	93,8	2,5		
2005	15482	9,5	1,09	3368,1	31,4	1179850	14,8	107,2	9,9	102,3	9,0	102,3	9,0		
2006	18313	18,3	1,29	4278,7	27,0	1351896	14,6	115,7	8,0	111,0	8,5	111,0	8,5		
2007	21236	16,0	0,87	6050,0	41,4	1422211	5,2	120,2	3,9	111,7	0,6	111,7	0,6		
2008	22648	6,65	-0,05	7240,0	19,7	1550276	8,12	128,0	6,8	121,8	8,7	121,8	8,7		
2009	16773	-25,94	-28,77	5527	-23,65	1198313	-22,70	117,8	-7,96	108,9	-10,53	108,9	-10,53		
2009/1	1255	-30,89	-6,65	452	-22,15	103727	-20,94	119,8	-2,60	108,7	-7,72	108,7	-7,72		
2	1336	-27,71	-5,79	469	-14,86	96584	-21,04	119,4	-2,85	110,2	-6,61	110,2	-6,61		
3	1489	-22,25	-6,10	522	-13,36	103003	-17,46	123,4	-1,52	110,1	-7,56	110,1	-7,56		
I	4080	-26,87		1442	-16,78	303314	-19,83	120,9	-2,32	109,7	-7,30	109,7	-7,30		
4	1352	-32,20	-4,05	480	-18,16	96737	-26,02	118,5	-4,74	108,8	-7,80	108,8	-7,80		
5	1342	-33,12	-4,66	429	-30,08	92411	-27,72	116,9	-7,22	109,2	-9,15	109,2	-9,15		
6	1376	-29,89	-2,85	417	-37,55	97458	-26,88	120,2	-5,95	110,5	-11,53	110,5	-11,53		
II	4070	-31,75		1327	-29,00	286605	-26,87	118,5	-5,98	109,5	-9,53	109,5	-9,53		
7	1425	-30,37	-0,28	434	-36,81	100503	-30,26	117,0	-10,21	110,3	-14,16	110,3	-14,16		
8	1219	-25,57	1,18	397	-26,80	92101	-27,18	115,8	-11,26	108,0	-15,36	108,0	-15,36		
9	1505	-27,84	2,18	498	-21,11	104777	-24,21	116,5	-11,61	108,4	-14,58	108,4	-14,58		
III	4150	-28,09		1329	-28,56	297381	-27,26	116,4	-11,03	108,9	-14,70	108,9	-14,70		
10	1529	-27,31	2,45	496	-27,54	104291	-23,79	115,4	-14,39	105,8	-14,40	105,8	-14,40		
11	1543	-10,00	2,88	511	-11,45	104728	-15,66	115,7	-13,07	108,2	-10,87	108,2	-10,87		
12	1401	-7,65	3,33	423	-18,16	102502	-7,00	115,0	-8,73	109,0	-5,38	109,0	-5,38		
IV	4473	-16,16		1430	-19,60	311521	-16,09	115,4	-12,14	107,7	-10,33	107,7	-10,33		
2010/1	1256	0,05	0,94	464,5	2,83	100456	-3,15	117,9	-1,59	113,3	4,23	113,3	4,23		
2	1398	4,62	2,27	533,6	13,85	99585	3,11	120,2	0,67	114,6	3,99	114,6	3,99		
3	1703	14,37	4,12	571,5	9,59	124010	20,39	121,4	-1,61	116,7	5,97	116,7	5,97		
I	4356	6,77		1570	8,86	324051	6,84	119,8	-0,85	114,9	4,73	114,9	4,73		
4	1558	15,21	2,38	563,4	17,35	116580	20,51	125,2	5,69	120,8	11,05	120,8	11,05		

* podatki SURS, ** podatki Eurostat

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v EU									
	Poslovna klima EU13		Naročila, predelovalna dejavnost EU27		Naročila, gradbeništvo EU27		Trgovina na drobno pričakovanja EU27		Poslovni optimizem EU27	
	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	EU 27	Slovenija
2004	0,25	0,76	-15,48	6,82	-18,85	4,23	5,36	0,96	-4	2
2005	-0,06	-0,31	-18,34	-2,86	-13,7	5,15	2,44	-2,92	-7,2	-1
2006	1,05	1,11	-2,7	15,64	-6,64	7,06	12,01	9,57	1,6	9,8
2007	1,29	0,24	2,96	5,66	-8,07	-1,43	14,11	2,1	3,7	11,6
2008	-0,38	-1,67	-15,51	-18,47	-17,24	-9,17	-3,58	-17,69	-10,09	-4,28
2009	-2,55	-2,17	-53,00	-37,49	-45,33	-28,09	-13,12	-9,54	-26,53	-16,44
2009/1	-2,8	-3,6	-51,5	-48,8	-43,4	-28,7	-30,6	-34,6	-34,8	-36,2
2	-3,3	-4,0	-58,8	-55,7	-47,6	-30,4	-24,7	-39,0	-35,7	-37,4
3	-3,4	-4,2	-60,8	-59,7	-45,5	-27,1	-21,4	-33,9	-36,5	-38,7
I	-3,2	-3,9	-57,0	-54,7	-45,5	-28,7	-25,6	-35,8	-35,7	-37,5
4	-3,2	-3,6	-57,3	-51,1	-47,3	-28,0	-16,3	-21,9	-32,0	-31,0
5	-3,1	-3,7	-57,5	-51,8	-48,9	-31,2	-11,6	-19,0	-29,3	-27,2
6	-2,9	-3,0	-57,2	-50,1	-45,1	-24,3	-13,1	-15,8	-28,2	-23,4
II	-3,1	-3,4	-57,3	-51,0	-47,1	-27,8	-13,7	-18,9	-29,8	-27,2
7	-2,7	-2,5	-55,2	-43,8	-41,8	-20,0	-15,2	-6,5	-26,4	-17,5
8	-2,2	-1,9	-50,4	-36,7	-42,6	-18,3	-9,2	2,3	-20,6	-10,8
9	-2,1	-1,3	-49,4	-27,8	-42,4	-19,7	-6,2	0,6	-19,0	-6,3
III	-2,3	-1,9	-51,7	-36,1	-42,3	-19,3	-10,2	-1,2	-22,0	-11,5
10	-1,6	-0,3	-47,6	-17,7	-46,9	-15,2	-3,9	8,9	-18,3	3,4
11	-1,3	0,6	-46,5	-9,3	-44,6	-7,7	2,7	22,2	-19,1	10,1
12	-1,0	1,9	-43,9	2,5	-47,8	-5,1	-7,7	22,4	-18,4	17,8
IV	-1,3	0,7	-46,0	-8,2	-46,4	-9,3	-3,0	17,8	-18,6	10,4
2010/1	-0,7	2,1	-42,2	9,3	-46,5	-3,1	-5,8	24,8	-13,5	21,3
2	-0,6	2,7	-41,1	17,7	-47,6	0,0	-1,0	23,7	-11,4	24,3
3	-0,2	3,2	-37,0	23,8	-44,2	1,3	4,7	26,1	-8,1	28,4
I	-0,5	2,7	-40,1	16,9	-46,1	-0,6	-0,7	24,9	-11,0	24,7
4	0,2	3,4	-30,1	27,2	-42,5	4,8	10,5	26,8	-5,2	26,8

Leto	Gospodarska aktivnost in brezposelnost v EU											
	Industrijska produkcija EU27		Predelovalna dejavnost EU27		Gradbena aktivnost EU27		Trgovina na drobno EU27		Anketna stopnja brezposelnosti			
	indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	Indeks	medletna stopnja	indeks	medletna stopnja	EU 27	EU 15	Slovenija	
2004	102.67	2.3	102.60	2.5	102.68	0.5	96.98	3.5	91	81	6.3	
2005	103.86	1.2	104.00	1.4	103.04	0.4	100.00	3.1	8.7	7.9	6.5	
2006	108.00	4.0	108.78	4.6	107.28	4.1	104.06	4.1	8.2	7.7	5.9	
2007	111.61	3.3	113.04	3.9	111.27	3.7	107.73	3.5	7.1	7.4	4.9	
2008	109.13	-2.2	108.05	-4.4	103.33	-7.1	111.06	3.1	7.0	7.2	4.4	
2009	91.18	-16.2	91.31	-15.2	93.35	-9.6	107.76	-3.0	8.9	9.0	6.0	
2009/1	88.92	-18.9	86.12	-20.8	84.92	-12.5	100.97	-2.0	8.3	8.5	5.0	
2	87.56	-20.9	86.01	-22.6	85.66	-17.6	94.67	-4.5	8.8	9.0	5.4	
3	95.64	-20.4	95.12	-21.2	92.71	-15.4	103.22	-3.6	8.9	9.0	5.6	
I	90.70	-20.1	89.08	-21.5	87.76	-15.2	99.62	-3.3	8.7	8.8	5.3	
4	88.20	-22.1	88.84	-20.1	96.35	-4.9	106.37	-2.5	8.8	9.0	5.6	
5	89.60	-19.9	90.62	-17.3	96.73	-8.8	106.93	-4.6	8.7	8.9	5.6	
6	93.44	-18.5	94.94	-16.8	99.09	-11.4	106.38	-3.2	8.7	8.9	5.6	
II	100.00	-20.2	91.47	-18.1	97.39	-8.5	106.56	-3.5	8.7	8.9	5.6	
7	90.58	-17.7	91.91	-15.8	95.12	-8.7	109.77	-3.1	8.7	8.9	6.1	
8	77.68	-18.0	77.92	-14.6	82.49	-11.0	105.24	-2.9	8.9	9.1	6.2	
9	96.62	-14.8	99.14	-12.4	99.67	-6.4	105.93	-3.9	9.1	9.2	6.3	
III	88.29	-16.7	89.66	-14.2	92.43	-8.6	106.98	-3.3	8.9	9.1	6.2	
10	98.45	-13.7	99.66	-10.8	100.11	-7.1	111.71	-0.4	9.2	9.3	6.5	
11	98.21	-6.1	98.39	-6.3	96.93	-7.3	109.91	-1.7	9.3	9.3	6.4	
12	89.58	-3.3	86.66	-4.7	90.65	-4.0	136.90	0.3	9.4	9.4	6.4	
IV	95.41	-8.0	94.90	-7.4	95.90	-6.2	119.51	-0.5	9.3	9.3	6.4	
2010/1	90.44	1.7	87.12	1.2	78.15	-8.0	100.51	-0.5	10.1	10.0	6.7	
2	91.14	4.1	89.56	4.1	76.91	-10.2	95.58	1.0	10.2	10.1	6.6	
3	102.07	6.7	102.02	7.3	89.80	-3.1	107.02	3.7	10.1	9.9	6.4	
I	94.55	4.2	92.90	4.3	81.62	-7.0	101.04	1.4	10.1	10.0	6.6	
4	94.76	7.4	95.48	7.5	92.21	-4.3	107.74	1.3	9.9	9.8	6.2	

Leto	Naročila, pričakovanja in poslovni optimizem v Sloveniji													
	Gospodarska klima			Naročila, predelovalna dejavnost			Naročila, gradbeništvo			Trgovina na drobno pričakovanja			Poslovni optimizem	
	ocena stanja	medletna sprememba		ocena stanja	medletna sprememba	indeks naročil	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	ocena stanja	medletna sprememba	
2004	5,8	3,3		-12,7	11,4	-3,0	9,0	30,2	2,6	2,0		6,5		
2005	2,6	-3,2		-14,8	-2,1	-15,1	-12,1	35,0	4,8	-1,0		-3,0		
2006	10,3	7,7		4,5	19,3	-6,4	8,7	36,1	1,1	9,8		10,8		
2007	13,4	3,1		8,3	3,8	13,0	19,4	40,9	4,8	11,6		1,8		
2008	2,2	-11,2		-19,3	-27,6	-6,5	-19,5	30,5	-10,4	-4,3		-15,9		
2009	-22,3	-25,5		-61,7	-42,4	-61,7	-55,2	0,0	-30,5	-22,9		-18,6		
2009/1	-29	-38		-68	-59	-48	-47	-39,0	-69,0	-36,7		-45,7		
2	-28	-38		-73	-62	-62	-47	-14,3	-55,3	-31,7		-41,7		
3	-31	-42		-75	-75	-69	-53	4,9	-37,1	-30,6		-40,3		
I	-29,3	-39,3		-72,0	-65,3	-59,7	-49,0	-16,1	-53,8	-33,0		-42,6		
4	-31	-43		-74	-69	-67	-61	0,3	-33,6	-28,0		-38,7		
5	-24	-33		-72	-68	-67	-63	-6,1	-44,8	-24,5		-30,8		
6	-22	-27		-68	-59	-66	-66	-21,0	-53,8	-24,5		-22,2		
II	-25,7	-34,4		-71,3	-65,3	-66,7	-63,3	-8,9	-44,1	-25,7		-30,5		
7	-22	-27		-63	-50	-54	-65	-6,5	-41,8	-26,5		-22,8		
8	-18	-25		-58	-42	-63	-70	20,3	-7,3	-16,6		-15,9		
9	-11	-17		-55	-34	-61	-64	13,5	-25,5	-8,5		-6,5		
III	-17,0	-23,0		-58,7	-42,0	-59,3	-66,3	9,1	-24,9	-17,2		-15,1		
10	-16	-13		-41	-10	-60	-58	17,7	-19,3	-14,0		2,7		
11	-16	3		-47	2	-58	-39	17,7	4,6	-15,8		17,2		
12	-19	7		-47	16	-66	-30	13,8	18,2	-17,6		21,1		
IV	-17,0	-1,0		-45,0	2,7	-61,3	-42,3	16,4	1,2	-15,8		13,7		
2010/1	-10	19		-48	20	-73	-25	-3,7	35,3	-5,6		31,1		
2	-10	18		-50	23	-78	-16	16,2	30,5	-5,8		25,9		
3	-15	16		-39	36	-82	-13	20,9	16,0	-2,9		27,7		
I	-11,7	17,6		-45,7	26,3	-77,7	-18	11,1	27,3	-4,8		28,2		
4	-11	20		-22	52	-78	-11	37,4	37,1	3,2		31,2		
5	-8	16		-	-	-	-	-	-	-		-		

Industrijska produkcija													
Leto	Skupno			Rudarstvo			Predelovalna industrija			Oskrba (el., plin, voda)			
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	Indeks	letni porast	mesečna rast	
2004	112.8	5.5	0.50	97.6	-7	-0.82	111.6	4.7	0.49	132.9	19.4	1.32	
2005	116.5	3.3	0.24	104.2	6.7	0.86	115.6	3.7	0.24	130.9	-1.5	-0.09	
2006	123.7	6.1	0.52	115.0	10.5	0.52	123.2	6.5	0.53	129.6	-0.9	0.06	
2007	131.3	6.2	0.56	119.2	3.6	0.69	132.4	7.5	0.65	115.2	-1.1	-0.96	
2008	129.1	-1.7	-0.06	117.3	-1.6	-0.32	130.2	-1.7	-0.03	116.2	0.9	0.00	
2009/1	99.5	-20.0	-5.18	102.2	-8.5	1.12	97.0	-21.9	-5.57	124.7	-5.7	-1.61	
2	102.2	-21.3	-3.71	117.5	-5.0	3.61	100.4	-23.2	-4.15	115.5	-2.0	-0.07	
3	113.6	-15.4	-3.46	124.6	-10.4	1.33	113.0	-16.4	-3.80	112.6	-3.2	-0.78	
I	105.1	-18.8	-	114.8	-8.0	-	103.5	-20.4	-	117.6	-3.7	-	
4	99.9	-28.3	-3.37	109.0	-22.1	-1.04	98.8	-29.8	-3.71	102.9	-10.0	-0.66	
5	104.8	-21.2	-2.90	109.7	-7.0	-2.26	104.5	-22.7	-3.09	98.8	-5.7	-0.52	
6	109.6	-21.0	-1.19	108.2	4.0	-0.62	110.4	-21.9	-1.25	99.8	-11.8	-0.50	
II	104.8	-23.5	-	109.0	-11.8	-	104.6	-24.8	-	100.5	-9.2	-	
7	106.0	-20.1	-0.59	106.3	1.2	3.06	106.6	-20.9	-0.31	97.8	-14.1	-2.10	
8	90.5	-16.9	-0.01	93.4	13.1	-2.41	89.7	-18.5	0.10	95.6	-8.0	-1.46	
9	119.5	-16.1	2.55	115.0	2.7	1.61	121.5	-16.4	3.23	96.3	-12.5	-1.54	
III	105.3	-17.7	-	104.9	5.0	-	105.9	-18.6	-	96.6	-11.6	-	
10	117.3	-18.4	1.47	122.8	-4.6	-0.25	117.3	-19.5	1.69	109.5	-5.9	-0.32	
11	121.9	-0.2	2.86	159.9	32.1	3.89	121.0	-0.7	3.01	115.4	-5.5	0.39	
12	106.7	6.6	3.85	96.2	-14.7	-0.40	104.7	7.6	4.00	120.6	-6.8	0.23	
IV	115.3	-5.5	-	126.3	4.5	-	114.3	-6.0	-	115.2	-6.1	-	
2010/1	91.7	-78	-0.92	96.2	-5.9	-0.88	89.7	-7.5	-1.10	112.6	-9.7	-1.20	
2	101.4	-0.8	0.12	97.9	-16.7	-2.74	100.4	0.0	0.06	111.8	-3.2	1.42	
3	123.9	9.1	2.48	124.9	0.2	-0.97	124.3	10.0	2.58	112.9	0.3	1.73	
I	105.7	0.5	-	106.3	-7.4	-	104.8	1.3	-	112.4	-4.4	-	
4	109.7	9.8	0.18	122.1	12.0	-0.88	109.9	11.2	0.15	99.3	-3.5	-0.14	

Leto	Gradbeništvo in turizem											
	Gradbeništvo			Nočitve domačih gostov			Nočitve tujih gostov			Skupaj nočitve		
	tisoč ur	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast	v 1000	letni porast	mesečna rast
2004	30509	2,9	0,22	3227	-2,4	-0,29	4364	4,5	0,33	7590	1,4	0,06
2005	33143	8,6	0,92	3171	-1,7	-0,08	4400	0,8	0,07	7572	-0,2	0,00
2006	35522	7,2	0,79	3231	1,9	0,09	4486	2	0,24	7717	1,9	0,18
2007	39383	10,9	0,80	3394	4,9	0,46	4867	8,4	0,74	8261	6,9	0,62
2008	43591	10,7	0,86	3543	4,4	0,39	4809	-1,2	-0,08	8352	1,1	0,11
2009	41929	-3,0	-0,92	3777	4,8	0,12	4526	-7,0	-0,42	8303	-2,0	-0,205
2009/1	2658	2,2	-0,65	217	9,6	1,11	286	-0,7	-0,73	503	3,5	0,17
2	2979	-0,5	-0,41	310	-1,6	0,18	199	-12,3	-1,54	509	-6,1	-0,31
3	3648	5,0	-0,67	245	10,9	-1,17	226	-20,4	-2,53	471	-6,7	-1,85
I	9285	2,4	-	772	5,2	-	711	-11,0	-	1483	-3,3	-
4	3609	0,2	0,34	236	4,4	1,42	302	2,7	-1,79	538	3,5	-0,51
5	3573	-5,8	-2,16	258	-2,3	-0,17	367	-17,0	-0,26	625	-11,5	-0,36
6	3859	0,6	-1,75	347	4,5	-0,83	431	-6,3	-0,96	778	-1,8	-0,98
II	11041	-1,7	-	841	2,3	-	1100	-7,9	-	1941	-3,8	-
7	3970	-5,0	-0,37	576	13,4	0,74	683	-10,4	0,49	1259	-0,9	0,50
8	3601	-6,9	-2,04	599	12,4	2,45	835	0,1	2,26	1434	4,9	2,11
9	3822	-7,5	-0,13	292	7,7	-0,05	461	-4,0	0,01	753	0,3	-0,35
III	11393	-6,5	-	1467	11,8	-	1979	-4,7	-	3446	1,7	-
10	3428	-11,0	-1,09	266	9,9	1,30	313	-1,9	0,05	579	3,2	0,51
11	3535	-6,2	-1,28	208	-1,4	-1,61	196	-6,7	-1,34	404	-4,0	-1,29
12	3247	-6,9	0,76	223	-10,1	-1,93	227	-7,0	1,26	450	-8,5	-0,11
IV	10210	-8,1	-	697	-0,6	-	736	-4,8	-	1433	-2,8	-
2010/1	2372	-10,8	-1,45	228	5,1	1,02	298	4,2	2,32	526	4,6	1,72
2	2727	-8,5	-0,88	330	6,5	-0,29	198	-0,5	-0,41	528	3,7	0,35
3	3411	-6,5	0,31	253	3,3	-0,10	234	3,5	-1,34	488	3,6	-0,44
I	8510	-8,3	-	811	5,1	-	730	2,7	-	1542	4,0	-
4	3116	-13,7	-1,23	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Leto	Promet										Luški		
	Letalski			Četinski			Pomorski				tisoč T		mesečna rast
	PKM mio.	letni porast	mesečna rast	tkm	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast	mesečna rast	tkm mio.	letni porast	tisoč T	letni porast
2004	895	7	0.78	9007	27.9	2.13	36934	30.6	2.02	11993	12.8	11993	1.13
2005	1018	13.8	0.89	11033	22.5	1.98	52514	41.7	3.56	12807	4.7	12807	0.12
2006	1019	7.8	0.20	12097	9.6	0.60	49155	-6.4	-1.01	15463	22.5	15463	1.84
2007	1185	13.7	0.88	13734	13.4	0.97	46587	-5.2	-0.31	15846	2.5	15846	0.20
2008	1349	13.8	1.49	16262	18.4	1.50	54715	17.4	1.32	16554	4.5	16554	0.45
2009	1193	-11.9	-0.84	-	-	-	51707	-4.8	-0.1	15210	-8.3	15210	-1.4
2009/1	67	-6.9	4.16	1061	-12.7	-3.44	4755	5.3	-0.70	1383	0.7	1383	-1.35
2	59	-19.2	-4.36	1136	-12.7	-3.53	4451	-4.3	-0.07	1179	-25.0	1179	-3.86
3	68	-17.1	-3.94	1235	-12.7	-3.38	4148	-22.6	-2.42	1239	-4.9	1239	-6.22
I	194	-14.5	-	3432	-12.7	-	13354	-8.1	-	3801	-10.5	3801	-
4	86	-20.4	-1.71	1303	-7.7	-2.86	3386	-24.5	-7.89	1052	-30.2	1052	-3.43
5	98	-14.0	0.42	1286	-7.7	-2.06	4970	10.1	2.06	884	-32.4	884	-8.65
6	128	-11.1	0.87	1310	-7.7	-1.02	4956	-1.7	-0.20	784	-38.5	784	-10.89
II	312	-14.8	-	3899	-7.7	-	13312	-5.2	-	2720	-33.5	2720	-
7	164	-8.4	0.55	1214	-12.3	-2.00	4444	-1.0	-2.58	1313	10.7	1313	4.65
8	166	-5.7	1.73	984	-12.3	-1.30	3840	-11.8	-1.47	812	-44.8	812	-2.33
9	123	-13.4	-1.25	1217	-12.3	-0.64	3620	-23.1	-2.67	1089	-15.6	1089	2.36
III	453	-8.9	-	3415	-12.3	-	11904	-12.1	-	3214	-18.6	3214	-
10	97	-11.5	0.19	1425	-4.7	3.04	3968	-8.9	0.50	1506	-4.0	1506	7.87
11	72	-10.1	0.90	1405	-4.7	3.58	4437	23.3	11.5	1390	-5.4	1390	6.14
12	66	-4.9	0.67	1186	-4.7	3.88	4732	1.9	2.29	725	-41.2	725	-6.70
IV	235	-9.3	-	4016	-4.7	-	13137	4.3	-	3621	-15.2	3621	-
2010/1	65	-3.0	0.03	-	-	-	4536	-4.6	0.86	1419	2.6	1419	6.89
2	64	8.5	0.66	-	-	-	4367	-1.9	1.52	1165	-1.2	1165	0.30
3	72	5.9	0.43	-	-	-	4431	6.8	-0.85	967	-22.0	967	-3.73
I	201	3.6	-	-	-	-	13334	-0.1	-	3521	-7.4	3521	-
4	69	-19.8	-5.10	-	-	-	5022	48.3	1.56	1188*	12.9	1188*	2.00

Leto	Zaposlene osebe						Zaposlenost			Iskalci zaposlitve			Skupaj	
	v podjetjih in organizacijah	letni porast	pri samoz. osebah	letni porast	podjetniki in poklici	letni porast	število	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast	aktivno prebivalstvo	letni porast		
2003	632981	0.3	66164	-0.9	49732	-1.4	97674	-4.8	874921	-1.3				
2004	638715	0.9	65642	-0.8	49589	-0.3	92826	-5	876902	0.2				
2005	666130	4.3	65422	-0.3	50146	1.1	91889	-1	904989	3.2*				
2006	675060	1.3	66527	1.7	51519	2.7	85836	-6.6	910675	0.6				
2007	696116	3.1	69933	5.1	53303	3.5	71336	-16.9	925334	1.6				
2008	717564	3.1	72300	3.4	55442	4.0	63216	-11.4	942473	1.9				
2009	699435	-2.5	67937	-6.0	58507	5.5	86353	371	944524	0.2				
2009/1	712610	0.7	70394	0.3	57024	4.9	73911	6.7	946157	1.0				
2	709743	-0.1	69739	-1.5	57032	4.5	77182	15.2	945914	0.8				
3	707280	-0.8	69274	-2.9	57247	4.4	79682	23.9	945701	0.8				
4	704255	-1.6	68999	-3.9	57679	4.9	82832	32.7	946050	0.7				
5	701732	-2.3	68803	-4.8	57969	5.2	84519	38.2	945308	0.5				
6	699820	-2.8	68689	-5.4	58307	5.7	86481	42.4	945582	0.3				
7	696533	-3.1	68010	-6.4	58769	6.4	88457	43.7	944085	0.3				
8	694632	-3.3	67472	-7.2	59040	6.6	88106	45.2	941566	0.1				
9	695236	-3.8	66817	-9.1	59396	6.7	88366	49.0	942131	-0.3				
10	691785	-4.5	66537	-10.0	59760	6.0	94591	51.1	945013	-0.6				
11	691780	-4.4	65896	-10.4	60000	5.8	95446	50.6	945462	-0.5				
12	687825	-4.2	64619	-10.5	59871	5.3	96672	45.9	941327	-0.5				
2010/1	686370	-3.7	63327	-10.0	59825	4.9	99591	34.7	935672	-1.1				
2	686945	-3.2	62830	-9.9	59719	4.7	99784	29.3	935822	-1.1				
3	688295	-2.7	62652	-9.6	59568	4.1	98893	24.1	935795	-1.0				
4	688470	-2.2	62419	-9.5	59256	2.7	99316	19.9	938566	-0.8				
5	-	-	-	-	-	-	98401	16.4	-	-				

54

Harmonizirani indeksi cen v Sloveniji [podatki Eurostata]														
Leto	Skupni indeksi			Blago			Storitve			Osnovna inflacija			Energijska	
	indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast
2003	94.16	5.69		95.51	4.99		91.50	7.14		95.58	6.03		83.56	3.39
2004	97.60	3.65		97.97	2.58		96.85	5.85		98.86	3.43		89.40	7.00
2005	100.00	2.47		100.00	2.07		100.00	3.26		100.00	1.16		100.00	11.85
2006	102.54	2.54		102.06	2.06		103.52	3.52		101.55	1.55		108.45	8.45
2007	106.39	3.76		105.31	3.19		108.56	4.87		105.07	3.47		112.10	3.36
2008	112.28	5.53		111.28	5.66		114.26	5.25		110.32	4.99		122.64	9.40
2009	113.25	0.86		110.85	-0.40		117.96	3.23		112.40	1.88		117.13	-4.38
1008/7	114.13	6.92		113.12	7.68		116.13	5.48		110.34	5.11		135.81	17.52
8	113.34	6.02		111.53	6.36		116.91	5.33		110.60	4.76		129.79	14.23
9	113.34	5.55		112.21	5.77		115.58	5.10		111.00	4.44		127.14	13.27
10	113.33	4.77		112.47	4.65		115.05	4.98		111.56	4.06		123.25	9.77
11	112.33	2.90		110.86	1.91		115.24	4.81		111.90	3.97		112.93	-3.50
12	111.51	1.76		109.43	0.41		115.58	4.31		112.02	3.71		105.73	-9.56
2009/1	111.19	1.37		108.69	-0.06		116.11	4.09		110.99	3.21		107.93	-9.77
2	111.87	2.11		109.46	1.03		116.59	4.14		111.27	2.74		111.98	-3.06
3	112.77	1.59		110.65	0.35		116.94	3.96		112.39	2.83		111.93	-6.92
4	113.02	1.07		111.09	-0.13		116.82	3.37		112.46	2.22		113.42	-6.45
5	113.74	0.55		111.92	-0.97		117.33	3.49		113.02	2.32		114.79	-9.39
6	114.34	0.17		112.19	-1.69		118.56	3.77		113.46	2.44		118.74	-11.18
7	113.42	-0.62		110.07	-2.70		119.97	3.31		112.31	1.79		119.65	-11.90
8	113.48	0.12		109.91	-1.45		120.46	3.04		112.45	1.67		120.36	-7.27
9	113.37	0.03		110.70	-1.35		118.60	2.61		112.26	1.14		120.86	-4.94
10	113.51	0.16		111.19	-1.14		118.09	2.64		112.68	1.00		119.30	-3.20
11	114.37	1.82		112.54	1.52		117.98	2.38		113.03	1.01		123.45	9.32
12	113.88	2.13		111.76	2.13		118.05	2.14		112.51	0.44		123.19	16.51
2010/1	113.24	1.84		110.58	1.74		118.52	2.08		111.14	0.14		126.26	16.98
2	113.61	1.56		111.00	1.41		118.81	1.90		111.23	-0.04		127.44	13.81
3	114.78	1.78		112.64	1.79		118.98	1.74		112.34	-0.01		129.35	15.56
4	116.05	2.68		114.38	2.96		119.29	2.11		113.28	0.73		132.39	16.73
5	116.52	3.35		114.84	2.60		119.77	2.08		113.39	0.32		134.30	16.99

Industrijske cene													
Leto	Skupaj			Oprema			Repmaterial			Živiljske potreščine			
	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	indeks	letni porast	mesečna rast	
2004	97,32	4,4	0,44	96,53	2,3	0,34	96,56	5,9	0,63	98,14	2,9	0,27	
2005	100,00	2,8	0,10	100,00	3,6	0,11	100,00	3,6	0,13	100,00	1,9	0,14	
2006	102,42	2,4	0,26	100,17	0,2	0,09	103,65	3,6	0,44	101,57	1,6	0,08	
2007	108,00	5,5	0,53	101,09	0,9	0,01	111,55	7,6	0,65	104,78	3,2	0,39	
2008	114,03	5,6	0,38	104,72	3,6	0,50	117,98	5,8	0,32	110,67	5,6	0,39	
2009	113,58	-0,4	-0,16	102,96	-1,6	-0,43	116,68	-1,1	-0,17	110,25	-0,4	-0,15	
2009/1	113,80	2,3	-0,18	104,92	3,3	-0,33	117,06	1,9	-0,35	110,26	1,2	-0,40	
2	114,01	1,2	-0,47	104,46	3,0	-0,55	117,32	0,6	-0,59	110,07	0,4	-0,44	
3	114,04	0,8	-0,44	104,44	1,6	-0,62	117,15	0,1	-0,51	110,22	0,1	-0,53	
I	113,95	1,5	-	104,61	2,6	-	117,18	0,9	-	110,18	0,6	-	
4	114,02	0,2	-0,35	102,84	-1,0	-0,74	117,57	-0,3	-0,35	110,16	-0,2	-0,42	
5	113,20	-0,7	-0,38	102,71	-0,9	-0,65	115,85	-2,0	-0,49	110,29	-0,3	-0,30	
6	113,49	-0,7	-0,33	102,71	-2,2	-0,61	115,99	-2,0	-0,37	111,06	0,4	0,03	
II	113,57	-0,4	-	102,75	-1,4	-	116,47	-1,4	-	110,50	0,0	-	
7	113,28	-1,3	-0,25	102,63	-3,2	-0,46	116,19	-2,5	-0,28	110,16	-0,5	0,04	
8	113,14	-1,7	-0,02	102,65	-3,4	-0,32	116,32	-2,6	-0,08	109,70	-1,0	0,17	
9	113,44	-1,6	-0,02	102,34	-4,5	-0,46	116,78	-2,4	0,12	110,03	-0,9	0,16	
III	113,29	-1,5	-	102,54	-3,7	-	116,43	-2,5	-	109,96	-0,8	-	
10	113,61	-1,4	0,20	102,13	-4,4	0,43	117,01	-1,8	0,22	110,32	-1,2	0,04	
11	113,47	-1,1	0,15	101,90	-4,4	0,24	116,55	-1,2	0,39	110,20	-1,3	-0,10	
12	113,47	-0,7	0,19	101,83	-3,4	-0,28	116,42	-0,7	0,26	110,48	-1,1	-0,09	
IV	113,52	-1,1	-	101,95	-4,0	-	116,66	-1,2	-	110,33	-1,2	-	
2010/1	113,72	-0,1	0,36	101,71	-3,1	-0,39	116,78	-0,2	0,36	110,75	0,4	0,14	
2	114,08	0,1	0,04	102,18	-2,2	-0,61	117,26	-0,1	0,03	110,76	0,6	0,11	
3	114,58	0,5	0,25	102,10	-2,2	-0,63	118,17	0,9	0,23	110,81	0,5	0,11	
I	114,13	0,2	-	102,00	-2,5	-	117,40	0,2	-	110,77	0,5	-	
4	114,78	0,7	0,20	101,83	-1,0	0,09	118,60	0,9	0,27	110,71	0,5	0,17	

Leto	Cene v evro območju											
	Skupni indeks			Blago			Storitve			Osnovna inflacija		
	indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast		indeks	letna rast	Energija
2003	95.8	2.1		96.2	1.6		95.3	2.0		96.6	1.5	indeks
2004	97.9	2.1		97.9	1.8		97.8	2.6		98.5	2.0	letna rast
2005	100.0	2.2		100.0	2.1		100.0	2.3		100.0	1.5	86.9
2006	102.2	2.2		102.3	2.3		102.0	2.0		101.6	1.5	90.8
2007	104.4	2.1		104.2	1.9		104.5	2.5		103.6	2.0	100.0
2008	107.8	3.4		108.2	4.0		107.2	2.5		106.1	2.5	107.8
2009	108.12			107.25			109.35			107.62		110.5
2008/7	108.47	4.05		108.76	5.09		108.07	2.57		106.03	2.56	112.9
8	108.32	3.84		108.28	4.62		108.38	2.71		106.38	2.67	112.19
9	108.52	3.64		109.12	4.37		107.67	2.59		106.66	2.57	130.53
10	108.55	3.16		109.13	3.54		107.73	2.63		107.04	2.45	126.61
11	108.02	2.12		108.31	1.78		107.62	2.62		107.08	2.29	126.16
12	107.92	1.60		107.46	0.90		108.56	2.60		107.46	2.17	122.54
2009/1	107.02	1.12		106.21	0.24		108.16	2.40		106.34	1.83	116.48
2	107.45	1.18		106.58	0.33		108.69	2.40		106.77	1.78	111.14
3	107.86	0.58		107.30	-0.36		108.63	1.94		107.39	1.52	111.11
4	108.25	0.62		107.68	-0.65		109.03	2.46		107.81	1.71	111.70
5	108.30	0.05		107.74	-1.36		109.09	2.12		107.83	1.49	110.38
6	108.52	-0.14		108.00	-1.56		109.24	1.96		107.82	1.35	110.66
7	107.80	-0.65		106.17	-2.39		110.12	1.88		107.33	1.23	111.09
8	108.17	-0.17		106.63	-1.54		110.36	1.82		107.65	1.18	113.87
9	108.19	-0.33		107.21	-1.76		109.58	1.76		107.82	1.08	111.86
10	108.44	-0.13		107.59	-1.42		109.65	1.76		108.11	0.99	113.88
11	108.57	0.47		108.00	-0.30		109.38	1.61		108.06	0.91	112.46
12	108.91	0.92		107.94	0.45		110.29	1.59		108.51	0.98	112.27
2010/1	108.05	0.99		106.90	0.68		109.69	1.43		107.17	0.79	113.81
2	108.39	0.91		107.18	0.50		110.12	1.32		107.57	0.69	113.19
3	109.37	1.43		108.70	1.32		110.33	1.59		108.30	0.85	115.41
4	109.87	1.47		109.59	1.77		110.29	1.16		108.57	0.70	115.26
5	110.01	1.57		109.74	1.85		110.43	1.22		108.70	0.80	118.21
												120.55
												121.23
												9.12

Leto	Skupaj bruto			Skupaj neto			Povprečne plače				Število plačanih ur			BTO plača za plačano uro		
	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	število	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€	letni porast	mesečna rast	€
2003	1044.11	7.5	0.51	655.38	7.5	0.51	172	-0.6	0.02	6.06	7.9	0.52				
2004	1103.33	5.7	0.48	692.98	5.7	0.51	172	0	-0.03	6.41	5.7	0.5				
2005	1156.88	4.9	0.38	735.63	6.2	0.44	170	-1.2	-0.12	6.82	6.4	0.51				
2006	1212.41	4.8	0.38	773.19	5.1	0.44	170	0	-0.05	7.14	3.2	-0.16				
2007	1284.20	5.9	0.53	834.17	7.9	0.64	170	0	-0.02	7.55	5.7	0.54				
2008	1391.14	8.3	0.67	899.65	7.8	0.63	170	0.0		8.19	8.5	0.56				
2009	1439.26	3.5	0.11	930.16	3.4	0.12	168	-1.23		8.58	4.9	0.59				
2009/I	1407.77	5.5	-	912.53	5.0	-	165	-2.3		8.52	8.1	-				
4	1423.19	5.1	0.4	920.67	4.7	0.39	169	-1.2	-	8.43	6.3	0.04				
5	1415.38	4.1	-0.04	917.56	3.9	0.23	164	-4.1	-	8.65	9.1	2.73				
6	1429.12	4.7	0.33	924.64	4.6	0.33	169	1.8	-	8.45	3.0	-1.27				
II	1422.56	4.6	-	920.96	4.4	-	167	-1.2	-	8.51	6.1	-				
7	1424.23	3.8	0.3	922.14	3.6	0.27	175	-1.1	-	8.16	5.0	-0.06				
8	1415.08	0.7	-0.16	918.28	1.0	-0.1	164	-1.2	-	8.62	1.7	2.65				
9	1433.93	2.4	0.44	929.36	2.7	0.45	169	-1.2	-	8.46	3.2	-1.27				
III	1424.41	2.3	-	923.26	2.4	-	169	-1.2	-	8.41	3.3	-				
10	1448.13	1.7	0.2	935.11	1.9	0.2	170	-3.4	-	8.54	5.7	2.78				
11	1570.53	1.3	-0.66	999.49	1.8	-0.53	164	3.1	-	9.60	-1.3	0.67				
12	1488.19	2.1	0.29	957.14	2.0	0.07	175	-0.6	-	8.51	2.7	0.4				
IV	1502.28	1.7	-	963.91	1.9	-	169.67	-0.3	-	8.88	2.3	-				
1	1448.12	2.2	0.17	936.77	2.1	-0.06	164.00	-3.0	-	8.83	5.6	1.08				
2	1431.45	3.6	0.32	930.01	3.5	0.16	158.00	0.0	-	9.06	3.4	-0.16				
3	1499.23	5.2	0.9	967.32	5.0	0.7	175.00	3.6	-	8.56	1.4	1.02				
I	1459.60	3.7	-	944.70	3.5	-	165.67	0.2	-	8.82	3.5	-				

Leto	Skupaj			Neposredni davki in ostali prihodki			DDV in trošarine					Carine	
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	
2004	10780.90	6.8	0.55	7347.22	8.4	0.74	3365.61	6.3	0.53	80.70	-44.2	-20.57	
2005	11498.58	6.7	0.62	7767.63	5.7	0.43	3691.28	9.7	1.08	39.67	-50.9	10.55	
2006	12395.09	7.8	0.48	8461.10	8.9	0.45	3882.81	5.2	0.60	51.06	28.7	2.80	
2007	13421.12	8.3	0.99	8992.07	6.3	0.88	4312.16	11.1	1.09	116.89	128.9	7.95	
2008	14682.00	9.4	0.54	9958.52	10.7	0.73	4604.16	6.8	-1.39	120.09	2.77	-0.91	
2009	13734.30	-6.1	-0.45	9194.90	-6.9	-0.64	4448.90	-2.8	0.01	90.50	-24.0	-4.44	
2009/1	1150.08	0.7	-2.23	768.43	7.1	-1.01	375.33	-10.3	-4.63	6.33	-0.3	-6.67	
2	1026.37	-3.1	-1.73	748.21	3.6	-1.31	270.05	-17.6	-3.31	8.10	-13.0	-2.12	
3	1078.08	-2.4	-1.64	745.08	-3.5	-2.09	324.92	0.6	-0.81	8.08	-18.5	-9.61	
I	3254.53	-1.6	-	2261.72	2.4	-	970.30	-9.1	-	22.51	-10.6	-	
4	1137.47	-20.2	-4.33	724.35	-29.9	-7.95	400.74	5.1	5.55	12.37	0.7	1.47	
5	1067.77	-14.5	-3.26	755.95	-12.0	-3.43	303.63	-20.0	-3.35	8.19	-22.1	-7.57	
6	1148.75	-5.6	1.98	732.72	-11.9	-0.24	407.42	8.8	6.29	8.60	-21.1	-2.88	
II	3353.99	-13.5	-	2213.03	-17.9	-	1111.79	-2.0	-	29.17	-14.2	-	
7	1268.80	-3.0	1.94	825.47	-2.4	3.09	435.90	-3.5	-0.21	7.43	-23.8	-6.85	
8	1157.21	3.4	0.63	765.29	-2.9	0.81	386.83	21.2	0.13	5.09	-55.7	-7.40	
9	1062.32	-12.5	1.77	730.67	-8.8	0.95	326.99	-18.9	3.79	4.66	-51.9	-10.12	
III	3488.32	-4.0	-	2321.42	-4.73	-	1149.71	-0.41	-	17.19	-43.83	-	
10	1223.45	-5.9	0.61	763.77	-6.2	1.40	452.27	-5.0	-1.01	7.42	-27.5	0.55	
11	1186.12	-0.7	-0.09	775.26	-7.1	0.46	402.74	15.0	-1.47	8.12	-16.2	3.31	
12	1227.92	-8.9	-0.85	859.73	-8.4	-0.78	362.07	-9.4	-1.17	6.13	-38.3	-4.10	
IV	3637.49	-5.2	-	2398.75	-7.2	-	1217.08	0.2	-	21.67	-27.3	-	
2010/1	1075.91	-6.4	-1.13	735.58	-4.3	0.92	334.65	-10.8	-5.11	5.69	-10.1	8.56	
2	1108.55	8.0	1.88	723.13	-3.4	0.75	378.56	40.2	4.50	6.86	-15.4	6.64	
3	1000.28	-7.2	-1.19	723.92	-2.8	-0.11	270.25	-16.8	-3.76	6.12	-24.3	-2.54	
I	3184.74	-1.9	-	2182.62	-3.5	-	983.45	4.2	-	18.66	-16.6	-	
4	1064.75	-6.4	-4.40	641.44	-11.4	-7.86	415.03	3.6	3.60	8.29	-33.0	1.83	
5	1138.51	6.6	-0.91	764.22	1.1	-1.79	365.93	20.5	0.81	8.37	2.2	1.67	

Prispevki za socialno varnost													
Skupno				Zdravstveno zavarovanje				Pokojninsko zavarovanje				Zaposlovanje	
	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	mio. €	letni porast	mesečna rast	
2004	4076,46	71	0,63	1620,14	71	0,61	2436,45	71	0,64	19,87	71	0,73	
2005	4350,95	6,7	0,47	1743,20	7,6	0,42	2586,66	6,2	0,50	2'110	6,2	0,42	
2006	4588,9	5,5	0,5	1822,72	4,6	0,56	2743,76	6,1	0,47	22,43	6,3	0,28	
2007	4972,19	8,4	0,79	1968,62	8,0	0,76	2979,11	8,6	0,81	24,45	9,0	0,95	
2008	5496,23	10,5	0,78	2169,86	10,2	0,82	3300,93	10,8	0,77	27,11	10,9	1,18	
2009	5597,7	2,01	-0,26	2221,8	2,58	-0,24	3347,6	1,58	-0,27	28300,0	4,78	1,42	
2009/1	468,03	9,9	0,25	185,13	9,8	0,10	280,55	9,9	0,41	2,35	4,5	-0,53	
2	460,10	6,1	-0,09	183,17	6,2	-0,11	274,71	6,1	-0,04	2,22	0,7	-4,89	
3	464,10	5,2	-0,16	183,94	5,7	-0,14	277,86	5,0	-0,18	2,30	4,3	-0,99	
I	1392,22	71	-	552,24	7,2	-	833,11	7,0	-	6,87	3,2	-	
4	469,73	4,2	-0,15	186,54	5,3	-0,10	280,92	3,3	-0,27	2,28	20,6	5,24	
5	460,91	2,9	-0,35	183,02	3,6	-0,39	275,59	2,4	-0,34	2,30	1,9	-1,18	
6	459,53	1,7	-0,58	182,41	2,6	-0,59	274,79	0,4	-0,65	2,33	5,7	-1,06	
II	1390,18	2,9	-	551,97	3,9	-	831,30	2,1	-	6,91	9,4	-	
7	461,19	0,9	-0,36	182,96	2,2	-0,25	275,94	0,1	-0,42	2,29	2,2	-1,03	
8	454,31	1,5	-0,27	181,11	2,6	-0,17	270,96	0,8	-0,35	2,23	0,9	-0,98	
9	455,29	-2,0	-0,42	180,97	-0,7	-0,27	271,81	-3,0	-0,41	2,51	9,1	9,16	
III	1370,78	0,2	-	545,04	1,4	-	818,71	-0,7	-	7,03	4,1	-	
10	464,70	-0,5	0,23	184,96	0,9	0,29	277,01	-1,6	0,11	2,73	13,0	8,53	
11	464,23	-3,4	-0,28	185,34	-5,7	-0,56	276,64	-1,8	-0,11	2,25	-4,4	-1,28	
12	515,59	-2,4	-0,79	202,21	-1,6	-0,67	310,84	-2,9	-0,90	2,54	-1,1	5,12	
IV	1444,53	-2,1	-	572,52	-2,2	-	864,49	-2,1	-	7,52	2,5	-	
2010/1	462,35	-1,2	0,32	185,06	0,0	0,35	275,03	-2,0	0,34	2,26	-4,1	-2,51	
2	452,93	-1,6	-0,05	181,67	-0,8	0,04	269,07	-2,1	-0,03	2,19	-1,5	-5,85	
3	472,18	1,7	0,73	187,25	1,8	0,63	282,13	1,5	0,74	2,80	22,0	5,02	
I	1387,46	-0,3	-	553,99	0,3	-	826,23	-0,8	-	7,25	5,5	-	
4	476,04	1,3	0,72	189,07	1,4	0,69	285,20	1,5	0,72	1,77	-22,2	-0,19	
5	469,64	1,9	0,73	186,23	1,8	0,56	281,17	2,0	0,79	2,25	-2,2	-3,58	

Leto	Kreditni podjetjem		Kreditni prebivalstvu		Depoziti podjetij		Depoziti prebivalstva	
	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast	mio. €	letni porast
2001	4497	16.6	2059	3.2	2308	8.3	7055	18.9
2002	5412	11.0	2317	3.7	2605	12.9	8528	20.9
2003	6371	10.3	2602	5.2	2707	3.9	9184	7.7
2004	7788	17.1	3111	14.5	2816	4.0	9605	4.6
2005	9599	22.5	3873	23.7	3085	9.6	10316	7.4
2006	11784	22.8	4871	25.8	3299	6.9	10940	6.0
2007	15292	29.8	6117	25.6	3647	10.5	12003	9.7
2008	19438	28.0	7443	22.4	3735	2.4	13237	10.3
2009	20790	0.93	8413	7.49	3868	1.79	14362	4.55
2008/9	20296	24.55	7705	19.12	3898	3.5	13541	10.13
10	20577	23.86	7857	18.94	3753	-2.2	13399	9.09
11	20541	20.14	7785	13.98	3658	-1.4	13556	13.05
12	20599	18.30	7827	14.80	3800	0.7	13737	9.18
2009/1	20801	16.23	7831	13.20	3687	-4.2	13867	9.46
2	20885	15.39	7852	12.03	3695	0.5	14044	9.99
3	20863	13.91	7868	10.30	3732	1.7	14046	8.64
4	20907	11.69	7910	9.33	3757	2.5	14016	7.58
5	20874	9.92	7946	8.58	3747	3.1	14178	7.29
6	20832	7.14	7951	7.32	3780	0.9	14256	6.99
7	20877	5.54	8055	7.10	3710	-2.62	14149	6.52
8	20893	4.43	8135	7.00	3723	1.50	14177	5.85
9	20856	2.76	8231	6.83	3770	-3.28	14172	4.66
10	20786	1.02	8295	5.57	3758	0.13	14155	5.64
11	20764	1.09	8345	7.19	3784	3.44	14204	4.78
12	20812	1.03	8413	7.49	3868	1.79	14362	4.55
2010/1	20875	0.36	8452	7.93	3782	2.58	14519	4.70
2	20997	0.54	8480	8.00	3702	0.19	14591	3.89
3	21055	0.92	8601	9.32	3891	4.26	14542	3.53
4	21155	1.19	8648	9.33	3936	4.76	14538	3.72

